ÉS AKKOR ... A folytatást a számokból tudod kibogozni (Mindegyik szám a teljes magyar ábécé megfelelő betűjét helyettesíti.) Megtudhatod belőle, hogy ez a koronás fiatalember ki, és mit tett többszáz évvel ezelőtt, éppen február hónapban.

NYERTESEK

A 3. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Kiss Mónika, Budapest, XIII., Kispál Márta, Hercegszántó, Bozsoki Melinda, Szabadbattyán, Göncz Tünde, Letenye, Molnár László, Salgótarján, Komáromi László, Apostag, Makán Ilona, Hódmezővásárhely, Tulipán Mária, Nagykálló, Varga László, Ózd, Kiss Erika, Kömörő, Jávorszki Ágnes, Tiszaderzs, Nagy Piroska, Berettyóújfalú, Kiss Judit, Tóalmás, Burillák Angéla, Nagytarcsa, Tóth Sándor, Farmos, Fazekas Veronika, Sávoly, Rados Zsuzsanna, Őrbottyán, Adorján Lívia, Sopron, Jakab Enikő, Csegöld, Bogyó Tünde, Miskolc.

A BUDAPRINT PÁLYÁZAT NYERTESEI

I. FORDULÓ: Pócs Alexandra, Besnyő; Leányvári Emőke, Vác; Turján József, Nagybörzsöny; Németh Tímea, Nagykőrös; Mészáros Mónika, Mátranovák; Nagy Tamás, Ózd; Herceg Barna, Dédestapolcsány; Kalenda Klaudia, Nyíregyháza; Bus Krisztina, Gyopárosfürdő; Lévai Anikó, Újszász; Herédi Katalin, Jászdózsa; Koppányi Katalin, Mezőberény; Czakó József, Mezőkovácsháza; Lengyel Éva, Kiskőrös; Mészáros Zita, Felsőszentiván; Molnár Ildikó, Gyönk; Mészáros László, Nagykanizsa; Lukács Andrea, Borsfa; Androvics Margit, Pusztaszemes; Herczeg László, Tényő.

II. FORDULÓ: Vígh Krisztina, Bp. XIII.; Pólyik Béla, Bp. XV.; Héber Edit, Pilisszántó; Pataky Ildikó, Besnyő; Fényes Sándor, Pilis; Török Tünde, Buják; Ferenczi Krisztina, Kazincbarcika; Csuka Katalin, Polgár; Halász Hajnalka, Karcag; Tímár Tímea, Gyomaendrőd; Gaál Tibor, Nagyszénás; Siket Erzsébet, Makó; Kétyi Krisztina, Dombóvár; Vörös János, Székesfehérvár; Teizinger Csaba, Belsőbáránd; Bocskai László, Tótvázsony; Császár Mária, Pápa; Füleki Gábor, Nova; Szabó László, Sopron; Janzsó János, Szombathely.

A fődíjat Lakatos Judit (Boldva) nyerte.

KITÜNTETÉS. Gergő édesapja kitüntetést kapott. „A te papád biztosan jól dolgozik" — jegyezte meg az osztályfőnök. „Jól dolgozik, mert szereti a növényeket. De a kitüntetést nem azért kapta" — felelte Gergő. Mi a papa foglalkozása, s milyen kitüntetést kapott? A két leghosszabb sorból megtudod.

VÍZSZINTES. 2. Evőeszköz. 7. Nagyobb háziállatok pihennek rajta. 8. Erdei állat. 9. Enyém is, tied is, övé is. 11. Egyszerre csak az útjába áll valaki. 13. Illatos szappan (kék is, zöld is). 14. Azonos magánhangzók. 15. Szúrófegyver. 17. Kihúz valakit a vízből. 18. Élénk sárga színű, könnyen gyulladó elem. 19. Ilyen hangszer is van. 21. Kevert Tas. 23. Régen ilyen volt az országgyűlés. 24. Itt kezdődik a Nyírség! 25. Vissza: ipari növény. 26. A lábunkra húzzuk. 27. K. Z. Ő. 28. Olyan, mint az ég.

FÜGGŐLEGES: 1. Kopasz. 2. Dunántúli bányaváros. 3. Ahogy a kicsi gyerek kimondja az „amiért"-et. 4. Firenze folyója (kiejtve). 5. Mesterségesen göndörített hajfürt. 6. Ülőalkalmatosság. 10. A természetben tervez. 11. Magas épület része. 12.Régen ez az üveg is hozzá tartozott a tanszerhez. 15. Természettudományi Kar (Tudományegyetemen). 16. A rend kezdete! 19. A bíróság munkáját segíti. 20. Vigyázó. 21. Tizenévesek. 22. A ház tartozéka.

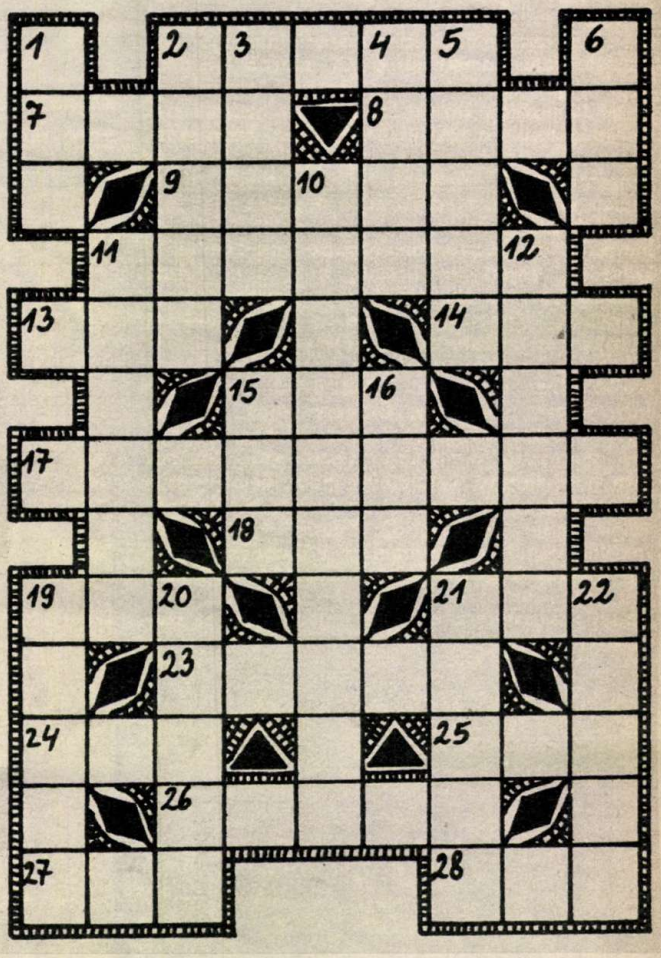

PA-PA-PA. A hét függőleges sor betűiből az alábbi meghatározások szerint csak úgy tudsz értelmes szavakat összerakni, ha mindegyik elé odateszed a „PA" szótagot. Például: 1. Festői tájkép: PANORÁMA.

Függőleges sorok: 1. Tájkép, festői kilátás vagy tévéműsor. 2. Síkidom, mértani görbe vagy tévéműsor. 3. Gépkocsi kijelölt helyre állítása. 4. A Dunántúl római kori neve. 5. Fájdalmat közöl. 6. Pártfogol, támogat. 7. Hosszú nadrág.

A	A	S	A	L	L	O
N	R	R	N	N	T	N
M	L	Á	I	O	Á	L
R	B	O	O	S	O	A
Á	O	L	N	Z	N	L
O	A	K	N	A	R	T

GALÉRIA

Első mini galériánkban a szecesszióra nyitunk egy színes oldalt, erre a különös hangulatú, pompázatos formavilágra, amelyet oly sokáig a rossz ízlés stílusának tartottak.

Hogy mit nevezünk szecessziónak? A nagy művészettörténeti korszakok évszázadok alatt érlelődő stílusai után a századfordulón egyszerre csak valami egészen mást akartak csinálni a művészek. Nem volt többé türelmük kivárni, hogy az idő óriási formaműhelyében lassan kialakuljon egy másféle stílus, amelyben a XX. század lelkiállapota kifejeződik. Indulatos lázzal kísérleteztek egy olyan formavilág kialakításán, amely nézetük szerint megközelíti a tökéletes szépséget. Ezt a szándékot, s e törekvés kapcsán létrejövő ipar- és képzőművészeti alkotásokat jugendstilnek (fiatal stílusnak), illetve szecessziónak nevezték. Bölcsője kétségtelenül a kézműves munka volt. A különös indák, a diszharmónikus formák megjelentek a kerítések, kapuk vasrácsain, bútorokon, házak homlokzatán, vázákon, edényeken, színes ablaküvegeken, plakátokon, majd a képzőművészet vásznain és a szobrászok vésője alatt. Mozgalom volt ez a javából, amelynek hazánkban többek között olyan művészek voltak a hangadói mint Ady, Babits, Csontváry, Gulácsy Lajos, Szomory Dezső, Vaszary János és Zsolnay Vilmos.

A szecesszió formavilága semmi más stílushoz nem hasonlítható. Lendületes indái, kemény szirmú orchideái, sajátos vonalvezetése, határozott, mégis hajlékony körvonalú figuravilága összetéveszthetetlenül felismerhető. Ha alaposan szemügyre veszed galériánk színes fotóit, bólintasz, hogy igen,: már láttam ilyet, s ha újra látok, valószínűleg fölismerem, és tudni fogom, hogy ez szecesszió.

M. K.

ZSOLNAI DÍSZEDÉNYEK

TIFFANY: ASZTALI LÁMPA
FAVRILE UVEG

FIATAL NŐ
IRISZEK KÖZÖTT (MUCHA)

ALFONS MUCHA
(CSEH FESTŐMŰVÉSZ)
JELLEGZETES
GRAFIKÁJA

KASTANKA

CSEHOV ELBESZÉLÉSE NYOMÁN
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: DARGAY ATTILA

4

19. AZTÁN JÓLESŐ KIMERÜLTSÉGGEL ELNYÚJTÓZKODIK ÉS CSODÁLKOZVA MÉREGETI AZ IDEGENT, AKINEK UGYAN EGY CSÖPPNYI ENYVSZAGA SINCS, MÉGIS RENDKÍVÜL JÓRAVALÓNAK LÁTSZIK.

TALÁN HASZNÁLHATLAK VALAMIRE! HM! MAJD MEGLÁTJUK!

20. KÉSŐBB AZ ÚJ GAZDA BEHOZ EGY KIS MATRACOT.

HÉ, TE KUTYUSKA, GYERE IDE! EZ LESZ A HELYED. FEKÜDJ LE, ALUDJ!

21.

A FÉNY KIALSZIK, KASTANKA EGYEDÜL MARAD. AZ UTCÁRÓL CSAHOLÁST HALL, SZERETNE FELELNI RÁ, DE HIRTELEN ELMEGY TŐLE A KEDVE. RÁTELEPSZIK A BÁNAT, MERT ESZÉBE JUT JÓ KIS VACKA A GYALUPAD ALATT. ESZÉBE JUT LUKA ALEKSZANDRICS, MEG A KISFIA, FEGYUSKA.

AMÍG AZ ASZTALOS DOLGOZOTT, FEGYA GYEREK RENDSZERINT VELE JÁTSZOTT. NEM ÉPPEN KÍMÉLETESEN. NÉHA ZÖLDET LÁTOTT, ÉS SAJGOTT MINDEN TAGJA, OLYAN NYAKTÖRŐ MUTATVÁNYOKAT CSINÁLTATOTT VELE A KISEBBIK GAZDÁJA.

22.
HA PEDIG AZ ASZTALOSHOZ MENEKÜLT OLTALOMÉRT...

MÉGY INNÉT, TE BÜDÖS DÖG!

23.
MINÉL ÉLESEBBEN RAJZOLÓDNAK KI EZEK AZ EMLÉKKÉPEK, KASTANKA ANNÁL HANGOSABBAN ÉS KESERVESEBBEN NYÖSZÖRÖG. HIÁNYZIK, NAGYON HIÁNYZIK NEKI AZ OTTHONA!

FOLYTATJUK

Tüskés, szúrós almacsapda...

Ahogy a pályagondnok képzeli...

Anyu, ma kicsit később jövök...

Már megint elfelejtett valamit a mozdonyvezető

Nektek csak négykerekűtök van?

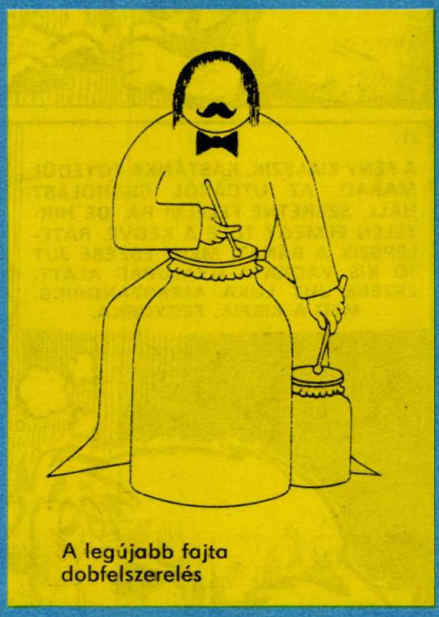

A legújabb fajta dobfelszerelés

INTER HUMOR

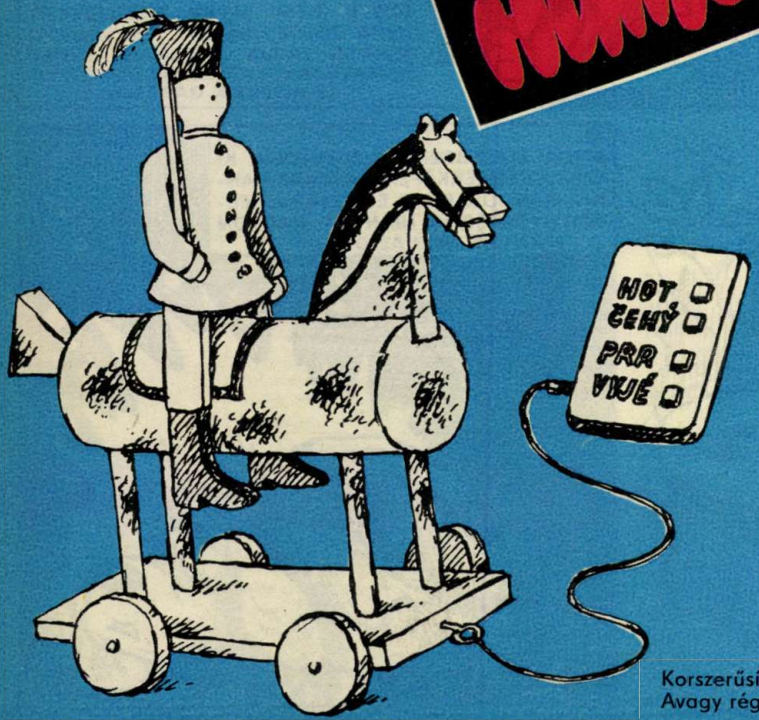

Korszerűsítés után.
Avagy régi játék mai szemmel

Sajnálom fiacskám, a barátod nem jöhet az erszényembe

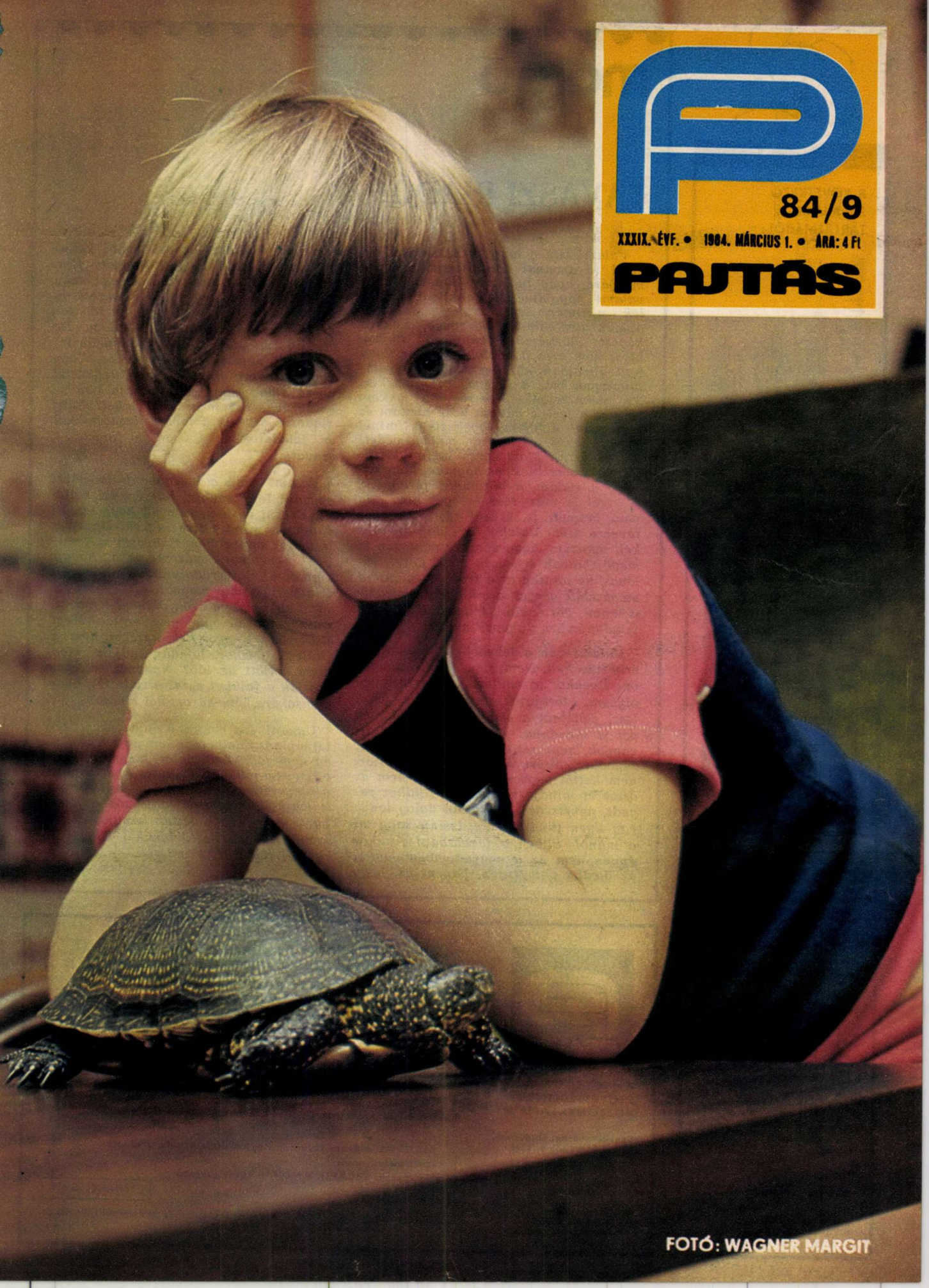

84/9
XXXIX. ÉVF. • 1984. MÁRCIUS 1. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

FOTÓ: WAGNER MARGIT

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Falujáráson a Tisza partján. A névadó: Móra Ferenc. Varga Zoli hobbija. Halászok utódai Tiszasülyön.

Könnyű-e két szerető szívnek egymásra találni? Tizenkét évesen írt operát Mozart.

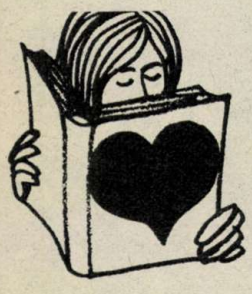

Bizalom doktornő megint rengeteg, titokkal teli levelet kapott.

margó

TAVASZI RIADÓ!

Valami van a levegőben! Kérlek, ne vágd rá azonnal kitűnni igyekvő diák módjára, hogy tudomásod szerint az a valami nagyjából hetvenkilenc százalék nitrogén és huszonegy százalék oxigén meg mindenféle egyéb, ezekhez képest elenyésző mennyiségű anyag. Most nem erre gondolok. Amikor ilyen nyilvánvalóan közeleg a tavasz, valamiképpen más a levegő, mint máskor. Te nem érzed? Nemrég, ha nekem rontott a szél, a vállam közé húztam és leszegtem a fejem, igyekeztem minél kisebb lenni, és hamar meleg, védett helyre jutni. Most egész mellel feszülök neki a szélnek, és hagyom, hogy átjárja a tüdőm, a bőrömhöz férkőzzék. A szél is más. Más levegőt hoz. Ha nem langyos is, érezni rajta: ez már tavaszi szél. Valahol az idők mélyén kell lakoznia, hogy ennyire pontosan és megbízhatóan érkezzék évről évre. Különös, de mintha az a friss levegő, amit maga előtt görget, a múlt idők levegője is lenne. Történelmi, fényes időké, amit minden évben ünnepelünk.

Valami van a levegőben! Valaminek érkeznie kell. Nem, nem holmi csodára vár ilyenkor az ember. Nem arra, hogy olyasmi történjék, ami hirtelen csak lesz, előterem a semmiből. Netán még azt is mondaná: „Mit parancsolsz? Itt vagyok, hogy teljesítsem három kívánságodat." Miért éppen hármat? Miért nem kettőt vagy négyet? Miért nem az összeset mindjárt? Micsoda földhöz ragadt, nevetséges, méltatlan dolog lenne egy ilyen tündér vagy dzsinn vagy mi a manó! Ebben a tavaszban! Amikor éppen nem az a vágyad, hogy valami az öledbe pottyanjon, hanem az, hogy te tehess valamit. Ez az! Tenni kellene most valami nagyot! Nagyot? Hm. Tudod mit? Azt mondom: eléggé nagy tett az, ha az ember következetesen megpróbálja megtenni azt, amiről addig is tudta, hogy tennie kellene. De mindig ám! Mert sokszor könnyebb legyinteni: nem is annyira fontos. Vagy úgy csinálni, mintha megfeledkeztél volna róla: annyi más gondja van az embernek. Ezt most nem lehet! Most riadóval érkezik a tavasz. Izgalmakkal és feladatokkal... Csak jól figyeld a szavát!

Valami van a levegőben! És mert egyedül tenni nehéz, hát együtt kellene. Érezni és megmutatni, hogy együtt vagyunk, mind tettre készek. Ugye, ez is benne van ebben a tavaszi szélben? Hát nem éppen március az a hónap, amikor két forradalmunk emlékét is ünnepeljük mi, magyarok? Régóta és sokat töprengtem azon, miként lehet az, amikor fölriad egy egész ország. Most elsősorban a gyerekek kezében lesz a „kulcs". Mikor, honnan tudják meg, hogy eljött az idő? Nyugodt álomra hajtják a fejüket azzal a tudattal, hogy nemsokára, két—három hét múlva!

Ugyan! Már megint a csodavárás! Ítéletnapig is fülelhetnél, sem a föld, sem az ég nem fog fölmordulni, hogy tudtodra adja, itt a pillanat. A „kulcs" mégis majd a tenyeredbe simul, csak rá kell zárnod a markod, meg kell forgatnod a „zárban", és nyitva a tettek kapuja: cselekedhetsz, együtt a többiekkel. Készülj a tavaszi riadóra!

Nádasi Tibor

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.0173 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Isaszeg, történelmi emlékhely. Nevét viseli az a győztes csata, amelyet 1849. április 6-án Klapka, Damjanich és Aulich vezetésével vívtak a magyar honvédek, Windischgraetz főserege ellen.

Ma már múzeumi tárgyak, de egykor életveszélyt jelentett rejtegetni e nagy küzdelem tárgyi emlékeit. Mégis akadtak bátrak, akik őrizték, hogy örök tanúságként ránk hagyhassák. Összegyűjtésükben a gyerekek, az úttörők is részt vettek.

Isaszeget ismerni kell mindenkinek, mert példája arra tanít, hogy aki igaz ügyet képvisel, az a túlerő felett is képes diadalmaskodni.

Az isaszegi és az ország többi múzeuma is várja az úttörőőrsöket, azokat a gyerekeket, akik többet szeretnének tudni múltunkról, hőseinkről.

Mindig voltak bátrak

KARTALI KÉSZÜLŐDŐK

Az ország valamennyi úttörőcsapata készül a riadóra. A kartaliak is. Gyakorolják a karjeleket, a sípjeleket, rendbe teszik az iskola környékét, felosztják egymás között a munkát, a feladatokat s várják a parancsot. Azt a díszparancsot, amely március 21-ének reggelén érkezik majd . . .

László Erzsébet és Szőke Zoltán is sokat tesz a közösségért

Megfogadták, ők lesznek a leggyorsabbak az országban! Kissé önteltnek tűnik a kijelentés, a kartaliak azonban nem akarják alább adni. Már szeptemberben kidolgozták a riadóláncokat, lázas próbákat tartanak az őrsök és a rajok, még a legapróbb mozzanatokat is alaposan begyakorolják. Egyik-másik társaság már nem is gyakorol, hanem valósággal edzéseket tart, mintha a riadó sport lenne. Valami hajtja, valami űzi őket, de sokáig nem tudok rájönni, vajon mi lehet az. Később jut eszembe, hogy az iskola bejárata mellett kisebb emlékművet láttam, amikor beléptem a nagy kert kapuján. Talpazatán zöld koszorú szalagjait táncoltatta a szél, a márványba vésett mondatok Magyarország első úttörőcsapatának, a Marx-csapatnak az emlékét őrzik. Hatvanöt évvel ezelőtt borsót szedtek Kartalon a Rottenbiller utcai úttörők, munkájukkal így segítették az éhező Budapestet. Ezért szeretnének tehát olyan gyorsak lenni a kartaliak március 21-én reggel.

A nyúlcsapdák ellen

Az iskola úttörőcsapata hagyománytisztelő. Kiderül ez az első emeleten berendezett múzeum tablóiból, kiállított tárgyaiból. A tablók, a kulacs, a kenyérzsák, mind-mind a Rottenbiller utcaiakat idézik. A sikeres riadóval is egyfajta emléket szeretnének állítani a Tanácsköztársaság úttörőinek.

– Nemrég döntöttük el – meséli a múzeum vitrine előtt állva az ötödikes Kiss Rita –, hogy több sikeres délutáni riadópróba után végre rendezünk egy hajnalit is. Délután könnyű átszaladni két-három utcával arrébb lakó társunkhoz, de kérdés: hogyan megy ez majd az ágyból kiugorva, álmos, összehúzott szemekkel . . .

Rita azonban nem aggódik, tudja, hogy a „Macskák", amint azt az őrs neve is mutatja, gyorsak, fürgék, ügyesek. Szabó Károly, Rita osztálytársa a Plutó őrs tagja. Nagyon szeret kirándulni, s épp ezért örült nagyon, amikor megtudta, hogy a riadóra történő felkészülésbe minél több túrát kell beiktatniuk az őrsöknek. Karcsiék bebarangolták már Kartal dombos, lankás határát, nem zavarta őket a hideg, a metsző szél, az arcukba vágó hó sem. Legutóbb például azt a táblát nézték meg, ahol a Marx Úttörőcsapat tagjai szedték valamikor a borsót. Karcsiék épp arról beszélgettek, hogy nem is lehetett olyan könnyű naphosszat hajolgatni itt, abban a júniusi kánikulában. Majd hazafelé indultak volna, ha . . .

– Ha nem vesszük észre azokat a furán meghajlított drótokat, hurkokat – mondja Karcsi. – Hamar rájöttünk, hogy mi lehet az. Nyúlcsapda! Az orvvadászok tették ki. Fogtuk magunkat

és gyorsan fölszedtük az egészet. Persze végeztünk mi más természetvédelmi, pontosabban környezetvédelmi munkát is. Takarítottuk a buszmegállókat, hulladékot gyűjtöttünk, rendbehoztuk az iskola kertjét. Már előtte is hallottuk, hogy a Tanácsköztársaság idején is nagyon fontos dolognak tartották a természet és a környezet védelmét.

Barátokat választottak

Halmágyi Ferencné csapatvezető, tagja a községi tanácsnak. A riadóra való fölkészüléshez hozzá tartozik a helyismereti munka is. Halmágyi Ferencné úgy gondolta: elviszi a gyerekeket, találkozót szervez nekik a tanács dolgozóival.

– Érdekes látogatás volt – magyarázta a csapatvezető –, legalább megtudták, hogy a falu életét irányító testület milyen gondokkal, problémákkal találja szemben magát mindennap. Ha épül egy új óvoda, vagy egy buszmegálló, tudni fogják, hogy milyen intézkedések, döntések előzték meg, s egyáltalán: fogalmat alkothatnak maguknak az állam irányító munkájáról, annak részfeladatairól. Ezzel a látogatással különben tisztelegtünk 1919 előtt, hiszen a tanácsi rendszer a proletárdiktatúrában született.

Barátokat is választottak maguknak az őrsök. Hogy melyik tanácsi dolgozó kapta a legtöbb szavazatot, nem tudhatom. Barát lett különben Gulka Péterné tanárnő férje, aki katonatiszt és sokat tesz a gyerekekért, de barát lett a televízió, barát lett a könyv, barát lett a film is. Kicsit csodálkozom, hiszen a riadó a Tanácsköztársaság 65. évfordulója alkalmából hangzik el majd március 21-én, de a barátok sorában egyetlen idős veterán nevével, vagy a proletárdiktatúrát idéző film címével sem találkozom. Egy tablóképre mutatok, mely Surány Pali bácsit, a Rottenbiller utcaiak egykori őrsvezetőjét ábrázolja, s kérdezem, vajon ő melyik őrs barátja?

– Pali bácsi mindannyiunk, pontosabban az egész úttörőcsapat barátja – feleli a hetedikes Szőke Péter. – Miután megalakítottuk a parancsnokságunkat, megtervezzük majd a március 21-i programunkat is. Jó lenne, ha Pali bácsi ellátogatna hozzánk a riadó napján.

S. F.

Egy kis kertrendező-munkára indulnak a „Macskák” . . .

. . . később gyakorolják a tűzrakás tudományát is

A csapatmúzeum régi fényképei 1919 úttörőiről mesélnek

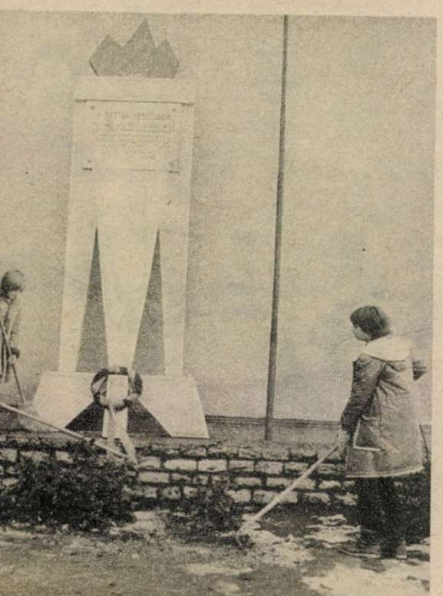

Tessék választani! Vevőre vár, mindent kínál a bazár

Elég ennyi pénz? Hímzés és fonál a terülj asztalkán

Mi van ott? A piaci kószálás ismeretszerzési alkalom is

Pirkad, amikor begördül az első lovaskocsi a gyáli piactérre. Aztán jönnek a modern „társzekerek", a Lada, a Wartburg, a Trabant-kombik. Senki senkit nem irányít, mégis mindenki pontosan tudja, hol rakhatja ki portékáját.

Lobban a gyufa, serceg a zsír, ínycsiklandozó kolbász, hurka, sülthús illatával telik meg a levegő. S amíg nincsenek vevők, az árusok egymást váltva indulnak a lacipecsenyés sátrakhoz falatozni.

— Mikor keltél? — szólítom meg a tizenkét esztendős Varjas Pistát, aki Nagykőrös mellől, az egyik tanyáról érkezett édesapjával.

— Nem néztem az órát, de nagyon sötét volt.

— Szívesen keltél ilyen korán?

— Mire apu begyújtotta a motort, már fel is öltöztem. Anyu szerint, ha piacra megyünk, meglepően friss vagyok.

— Mit hoztatok eladni?

— Céklát, karalábét, zöldséget, néhány fej kelkáposztát és krumplit. Mondtam apunak, hogy egy-két forinttal olcsóbb árat írjon ki, mint a mellettünk levőké, hogy gyorsabban túladjunk mindenen, jusson idő a nézelődésre.

A gyáli piac vasárnapi különlegesség. Volt idő, amikor meg akarták szüntetni, de a település lakói, a környékbeliek védelmükbe vették, s megmaradt hétvégi programnak, ahová érdemes eljönni, csupán azért is, hogy bámészkodjon az ember. Budapestről, a XVI. kerületből a kíváncsiság hozta ide szüleivel a Kiss-testvéreket, Sanyit és Miklóst is.

— Vettetek már valamit?

— Friss lángost — mondja nevetve Sanyi.

— És kinéztünk egy nyulat — mutat a ketrecre Miklós.

A tapsifülesek fülüket hegyezik, ismerősként pislognak az ácsorgókra, akik között több a fővárosi, az olyan gyerek, akit ki tudja hanyad-

ITT MINDEN ELADÓ!

szor hozott már vissza a szíve, pénze is lenne, mégsem vásárolhat, mert a bérlakásokban, a lakótelepeken nincs helye a nyúlnak.

Miklósék előszedik pénzüket, számolgatják, mert a sátrak felől felhangzik a csalogató kiáltás.

— Itt a törökméz, fele cukor, fele méz!

— Kézbe kell venni, fel lehet próbálni, ezért nem kell fizetni — ajánlja farmernadrágjait az egyik bazáros.

Varsához hasonló hálót limbál a vállán, papagájt, kanárit kínál egy tizenhárom év körüli fiú. De lehet valami a füle mögött, mert amikor fényképezni akarjuk, eliramodik, eltűnik a tömegben.

Ünnep van, így hát jócskán akad gyerek a gyáli piacon. Felnőtteket segítő árusok és vevők. Jártasok és járatlanok. Egy tétova vagy magabiztos mozdulat, egy elboruló vagy felcsillanó tekintet, s máris látja az ember, ki hogyan ismeri ki magát a piacon, hogyan vesz részt a család mindennapi feladataiban.

Faragó György

Fotó: Wagner Margit

Telik a szatyrunk, sikeres a mai napunk

Farmernadrág, bársonynadrág, kinek pénze, annak adják

ZSIBONGÓ

KOCCANÁSOK

Három lány és két fiú várakozott Kelenföldön a 7-es busz Bornemissza téri végállomásán. Külön a fiúk és külön a lányok. A fiúk nagyban tárgyalták az előző esti tévéfilm hiányosságait, s ügyet sem vetettek a gyakran rájuk néző lányokra. A lányoknak ugyanis — nem is titkolták —, tetszettek a fiúk.

S aztán az egyik lány is belekezdett egy történetbe. Jó hangosan és a bűzös kocsmák émelyítő hangzavarát felidéző káromkodással „színesítve". A célját elérte; a fiúk észrevették. Ránéztek, az arcukra kiült a megdöbbenés, majd kirobbant belőlük a nevetés. A beálló autóbuszra azonban másik ajtón szálltak föl.

(Szente)

VONAT AZ ASZTALON

A Ganz-MÁVAG Mozdony-, Vagon- és Gépgyár megrendelésére miniatűr szerelvényt készítenek a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat Kerepesi úti modellező üzemében.

A PAJTÁS TELEXE

Szegeden a „Fekete ház"-nak nevezett romantikus stílusú műemléképületben megkezdték a várostörténeti és munkásmozgalmi múzeum kialakítását. A múzeumot 1985-ben nyitják meg. ✳ Növény- és állatgyűjtők klubja alakult a TIT Természettudományi stúdiójában (Budapest, XI., Bocskai út 37.). Programjukban növények, kisemlősök, halak, puhatestűek, lepkék, rovarok, rákok, madarak gyűjtése és preparálása, illetve kitömése szerepel. ✳ Kötelezővé tették az úszásoktatást Zalaegerszeg általános iskoláiban. Öt tanintézet növendékei a városi fedett uszodában, a többiek pedig a Dr. Pais Dezső Általános Iskola tanmedencéjében ismerkednek az úszás abc-jével.

EGY KÉP – EGY MONDAT

— Sikerült megszeretnem a természetjárást, a természettel már semmi bajom, de a járáshoz egyelőre semmi kedvem . . .!

PÓTMAMÁT KÖVETELT

Egy igazi és egy játékmajom. Az igazit Wolfinak hívják, a veszprémi állatkert lakója. A képen ugyan bánatos az ifjú csimpánzlegény, de állítólag most már nem panaszkodik. Pótmamára volt szüksége, s mióta megkapta, elégedett a sorsával.

1 PERC ÚTAZ EXPRESS-SZEL

Novák Rudolf, az Express osztályvezető-helyettese:

— A „Régi magyar műveltség nyomában" című programunk egy napot vesz igénybe. Útvonala: Budapest — Tata — Győr — Pannonhalma — Zirc — Veszprém — Székesfehérvár — Budapest. Tatán és Győrött városnézésen vesznek részt, Pannonhalmán az apátságot és a könyvtárt, Zircen a Reguly Antal könyvtárt keresik föl, Veszprémben és Székesfehérváron szintén városnézésen járhatnak a régi magyar műveltség nyomdokain a kirándulók.

„Játékot minden nicaraguai gyereknek!"

Reméljük, hogy ezzel az akcióval egy kis boldogságot viszünk szomorú sorsukba, és részt veszünk abban, hogy a távoli országban élő, és állandó fegyverropogástól félő pajtásainknak, olyan örömet tudunk szerezni, amit nekünk szeretnek és megadnak szüleink és nevelőink.
Kívánjuk nekik, hogy legyen vége a háborúnak, és olyan gondtalan és vidám életet élhessenek mint mi;

Magyar pajtások!

Tatabányai Ált. Iskola
937. Tóth Kálmán úttörőcsapat
nevében

Keresztes Sándor kispajtás V.a. oszt.

Baja
Bokányi D. út. 21-22.

6500

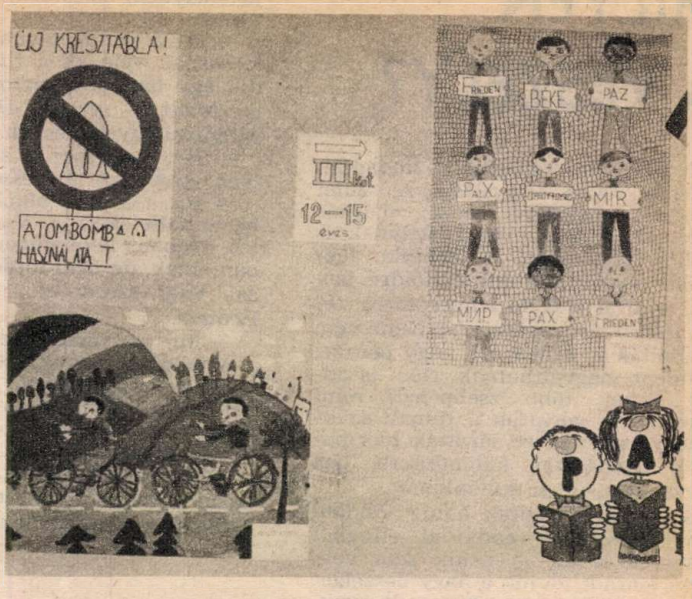

KÉPEK A BÉKÉRŐL

Képek a békéről címmel a Fogyasztási Szövetkezetek Országos Tanácsa és az Országos Béketanács rajzpályázatot hirdetett. A pályaműveket megyénként gyűjtötték össze, értékelték, majd küldték el az országos versenyre. Felvételünk a Pest megyei MESZÖV művelődési otthonában készült, ahol február elején egy hétig kiállították a megyéből beküldött rajzokat. Pest megyében a 6—8 évesek csoportjában első lett Nagy Boglárka Tápiógyörgye, a 9—11 évesek közül Tóth József Tápiószele, a 12—15 évesek kategóriájában Seres Melinda Tura.

MEGSZÖKÖTT „TÁLTOS"

Hát ez bizony előfordul még a legtapasztaltabb versenyzővel is. A szánkó előbb ér célba, mint gazdája.

FIGYELD...
A...

A budapesti Planetáriumban 4-7. osztályosoknak március 6-án 10 órakor, 8-án 14 órakor, 9-én 14 órakor, nyolcadikosoknak, elsős és másodikos gimnazistáknak, szakközépiskolásoknak és szakmunkástanulóknak március 6-án 14 órakor, 8-án 12 órakor tartanak előadást.

ZSIBONGÓ

MILYEN A VESZÉLY?

Z. jó helyre született — mondták róla és sokan irigyelték. A szülei mindent megadtak neki: márkás cuccokat, különszobát kastélynak is beillő villájukban, a technika legújabb csodáit. Üdülni külföldre jártak, nyáron előkelő tengerpartra, télen jóhírű síparadicsomba. Nem, nem gondolták Z. szülei azt, hogy pénzzel mindent megválthatnak. Nem is adtak Z-nek több zsebpénzt, mint amennyire szerintük a fiúnak szüksége volt. S persze járatták pici korától ilyen-olyan különórákra, járt hozzá ilyen-olyan különtanár.

S mit nem tudtak adni? Például időt, mivel — rendkívül elfoglalt emberek lévén — nekik sem volt. Nem maradt idejük a nagy beszélgetésekre, a közös vacsorákra, de gyakran még a hétvégi együttes ebédekre sem. Z. szerzett időt. Megtanult lógni az iskolából és a különórákról is. Csakhogy nem tudott ezzel az idővel mit csinálni. Unatkozott. Unta az iskolát, az úttörőmunkát, az osztálytársait, örökké rohanó szüleit, önmagát, az életét, mindent...

KÉRDÉSEK — VÁLASZ NÉLKÜL

— Veszélyeztetett gyerek Z.? — kérdeztem Artai Mónikától, Gőz Beatrixtől és Radó Dominikától. Mielőtt azonban válaszolnának, ismerkedjünk meg velük.

Mindhárman Budapesten, a XI. kerületi Albertfalva utcai iskola 7/a. osztályába járnak, barátnők. Az úttörőcsapatban komoly tisztségük van. A szüleik jó körülmények között élnek. Nem villában, mint Z., de nem is albérletben vagy komfort nélküli szükséglakásban. Jó képességűek és jókedélyűek, ízlésesen, csinosan öltöznek.

— Ha a szülők továbbra sem foglalkoznak vele, és a fiú belekeveredik egy bandába, akkor ő is veszélyeztetett — mondta Dominika, barátnőivel egyetértésben.

— Mit jelent ez a szó? Kik, milyen gyerekek a veszélyeztetettek?

— Ha a szülők alkoholisták vagy börtöntöltelékek... Vagy nagy kertes házban, lakótelepen szép lakásban élnek, de nem törődnek egymással. Vagy szegények... — válaszolt Beatrix.

— Milyen veszély fenyegeti őket?

A választ már együtt, egymást kiegészítve fogalmazták meg: elzüllenek, nem tanulnak. Dohányozni, inni, esetleg „szipózni" kezdenek. Vagy a gyógyszert keverik az alkohollal. Lopnak. Elkeseredtek, megszöknek hazulról, végső elkeseredésükben öngyilkosságot kísérelnek meg...

Mit válaszolnak ezekre a kérdésekre a szakemberek?

Egy — a már gyermekkorban is jelentkező káros szenvedélyekkel, okaival és következményeivel foglalkozó — tanulmányban olvastam: „Veszélyeztetettnek tartjuk azt a kiskorút, akinek gondozását, oktatását, nevelését, tartását, testi, értelmi és erkölcsi fejlődését bármilyen ok, körülmény károsan befolyásolja vagy akadályozza."

Mikus Gyula pszichológus, a Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet csoportvezetője:

— Régen veszélyeztetettségen a szülők, a család, a közvetlen környezet részéről jelentkező veszélyeket értettük. Ha hiányoztak a minimális létfeltételek; nem volt a gyerekeknek lakása, ágya, ennivalója, ruhája. Ma már nem csak a szűkebb környezetről van szó. Az iskolát is ide kell sorolni, ha nem tesz meg mindent a gyerek fejlődéséért. A társa-

dalmat, ha nem tájékoztat idejében és pontosan a veszélyekről. De az ember, a gyerek önmagát is veszélyeztetheti.

— Hogyan?

— Sok veszély jelentkezhet önmagában, belül, a fejében, a lelkében. A mai serdülők sokat tudnak a világról. Elpusztul-e a világ? Ez is aggasztja őket. Szemtanúi és részesei a családi válságoknak. De ezekre (és még sok-sok kérdésre) nem kapnak megfelelő választ. A következmény feszültség, idegesség, amit valahogy fel kell oldani. Úton-útfélen ott van a felnőttek példája a szemük előtt, és az ABC-k pultjain az eszköz: az alkohol. Vagy a már-már járványszerűen terjedő „ragasztózás", a „szipózás"...

— Ki és hogyan segíthet?

— Elsősorban a szülő, a család jöhet számításba. Nyilvánvaló azonban, hogy az az apa vagy anya, aki leviszi a kocsmába a gyermekét, nem segít. Veszélyeztető a házibuli is. De attól a szülőtől, aki a botrányos házibulit igyekszik elkenni, nem sokat várhatunk. Segíthet az iskola is, de nem úgy, hogy azonnal szabadulni akar az engedetlen gyerektől, s másik iskolába küldi, majd onnét egy újabba és a végállomás az intézet. Segíthet a KISZ vagy még előbb az úttörőszervezet, a Vöröskereszt, az egészségügyi hálózat. Végső esetben a hatóság, a rendőrség lép közbe. De segíteni már előbb kellene...

MI A BÁNATOD?

Sokakat kérdeztem erről. A három lányt az Albertfalva utcai iskolából is.

— Beszélgetni kéne velük. Tanácsot adni, ha kell, és hatni rájuk — vélekedett Gőz Beatrix.

— Örökbe is fogadhatnák őket — mondta Dominika. — Sok felnőtt, akinek nem lehet gyereke, biztosan szívesen vállalkozna rá.

— És akiknek vannak szüleik?

— Azokkal is törődni kellene — mondta Mónika.

— Ti már voltatok nagyon elkeseredve?

Igent intettek.

— És akkor mit csináltatok?

Beatrix: Megpróbáltam elfelejteni. Ha nem ment, megbeszéltem anyuval vagy a barátnőimmel.

Mónika: Én a legjobb barátnőmnek mondtam el. Vele tudok ilyesmiről beszélni.

Dominika: Én is a barátnőmnek mondtam el. Ő megértett. És segített. Már az jó volt, hogy beszélgettünk róla.

Vannak gyerekek, akik nem merik, nem tudják, esetleg nem is akarják elmondani bánatukat. Kinek is mondanák? Barátaik (ha ez egyáltalán barátságnak nevezhető) hasonló problémákkal, kétségekkel küszködnek. Nem tudnak, talán nem is akarnak segíteni.

A Heim Pál Gyermekkórház pszichológusai mondták: az öngyilkosság segélykiáltás. Az a tény, hogy a gyermeknek ilyen eszközhöz kell folyamodnia a figyelem felkeltésére, bizonyítéka annak, hogy helyzetéből kiutat keres.

Kolos Tamás, a Heim Pál Gyermekkórház vezető pszichológusa szerint: míg az öngyilkossági kísérletet elkövetők igénylik az orvosok, a pszichológusok segítségét, a kábítósok nem. Ők nem kiáltanak segítségért, mert nem is tudják, hogy betegek, hogy segítségre van szükségük. Vagy ha tudják, akkor nem akarnak meggyógyulni. Ezért helyettük is mi (mi is) mondjuk: segítsetek!

Szente Pál
Fotó: Wagner Margit
(Következik: Szörnyű látomások)

PÁLYÁZAT

A Magyar Vöröskereszt és a Pajtás szerkesztősége pályázatot hirdet a káros szenvedélyek megelőzésére, a lehetséges segítségnyújtásra. A pályázaton részt vehetnek a 10–16 éves fiatalok, egyénileg vagy csoportosan elkészített pályaművekkel. A pályázók írják meg a veszélyeztetett gyerekekkel, a már gyermekkorban is jelentkező káros szenvedélyekkel kapcsolatos tapasztalataikat, a megelőzésre és a segítségre vonatkozó javaslataikat.

Az írások műfaja lehet napló, levél, fogalmazás, társadalomrajz, novella. Küldhetitek névvel vagy jeligével. (Aki nem akarja, hogy a neve nyilvánosságra kerüljön, az válasszon jeligét! Nevét és lakcímét ebben az esetben is közölje, a bíráló bizottság azonban azt még a díjkiosztáskor sem hozza nyilvánosságra.)

Az öt legjobb pályamű szerzője (vagy szerzői kollektívája) 2–2 ezer forint értékű vásárlási utalványt, további tíz pályázó egyéves Pajtás-előfizetést kap.

A pályázatokat 1984. június 30-ig lehet beküldeni a Pajtás címére (Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397). A borítékra írjátok rá: „SEGÍTSETEK! – pályázat". A legjobb írásokat a lap hasábjain sorozatban közöljük. Az eredményhirdetés a Pajtás 1984. szeptember 20-i számában jelenik meg.

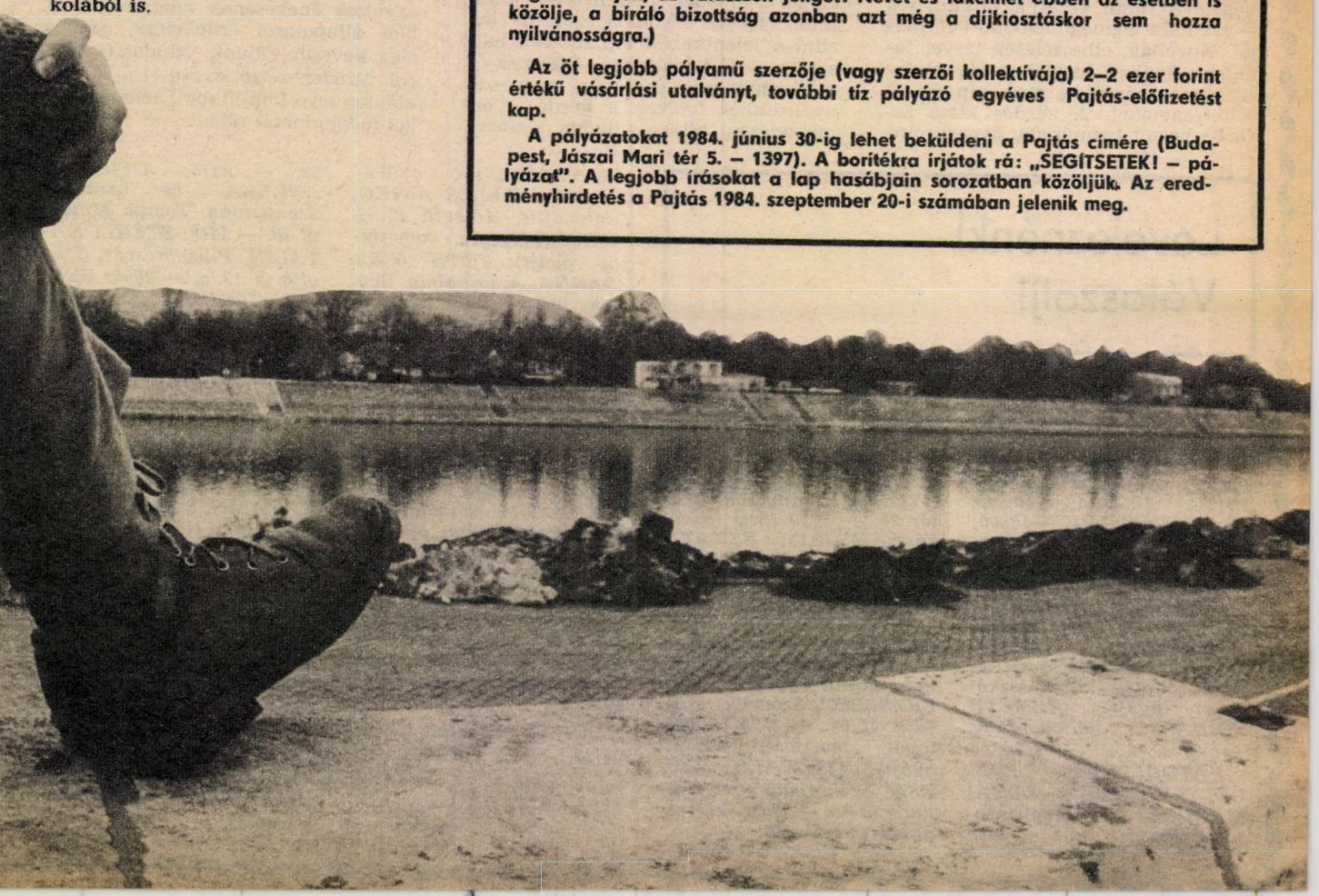

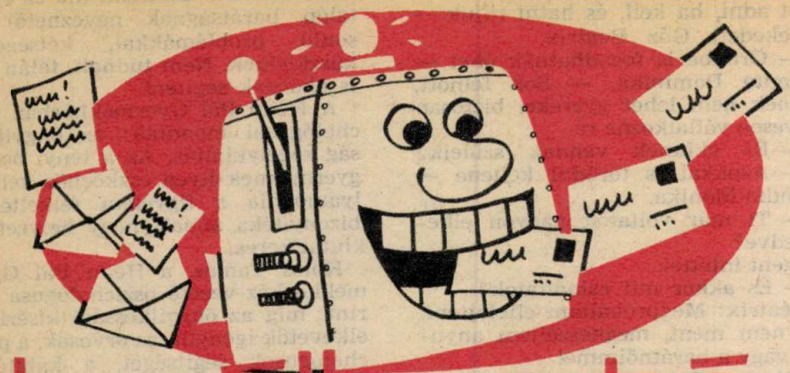

levélbontó

Mit üzen a Pajtás?

ÉNEKESNŐ szeretne lenni Nagy Erzsébet (Pincehely). Bár választott magának pályát, Szekszárdra jár majd, kereskedelmi szakmunkásképzőbe, de úgy gondolja, hogy emellett képezi, csiszolgatja énektudását. Nos, ennek semmi akadálya, hiszen Szekszárdon is van zeneiskola, ahol Erzsi — természetesen a szakmunkásképző mellett — elsajátíthatja a szép éneklés tudományát.

TOBISCH BORI (Budapest, Ábránd u. 6/b — 1029), akár a legtöbb tizennégy éves fiatal, keresi az önkifejezés — számára legmegfelelőbb — formáját. Novellák, elbeszélések tervei forognak fejében, levelében azt kérdezi: vajon érdemes-e megírnia ezeket a történeteket. A kérdés kissé zavarba hozott bennünket, hiszen minden ötletet, tervet, minden történetet érdemes megírni. Még akkor is, ha az írás sehol sem jelenik meg. Mert az efféle próbálkozások nemcsak az olvasókat gazdagítják, hanem magukat az alkotókat is. Sőt, talán őket a leginkább. Hiszen az ilyen novellák, elbeszélések mind egy-egy érdekes kirándulást jelentenek az irodalomba.

A PÁLYAVÁLASZTÁS előtt áll Novák Erika (Selyeb, Kossuth út 103. — 3809) is. Sokan járnak ugyanebben a cipőben, hiszen olyan szakmunkásképző iskolába szeretné beadni a jelentkezési lapját, ahol hatszoros a túljelentkezés. Érdemes-e? — fordult meg sok száz vagy ezer nyolcadikos fejében a kérdés. Természetesen, hiszen minden álomért, minden vágyért érdemes harcolni. A fontos csak az, hogy Erikának, s a többi hasonló gonddal küzdő nyolcadikosnak legyen valamilyen „tartalék" elképzelése, mely a felvételi kérelmének visszautasításakor kisegítheti a bajból.

HÍRES EMBEREK címét gyűjti Oláh Ildikó (Budapest, Hosszúház u. 11. — 1181) és mivel olvasta lapunkban, hogy mi nem foglalkozunk címek közvetítésével, arra kéri a hasonló kedvtelésnek hódolókat: írjanak neki! Ő szívesen segít, ötven összegyűjtött címe közül, bármelyiket az érdeklődők rendelkezésére bocsátja. Gondoljuk érdekes, ritka címeket kér helyette.

A RENDŐRI PÁLYA szépsége, érdekessége mellett, szívesen vállalná e munka nehézségeit, megpróbáltatásait is Imre Éva (Nagyigmánd, Melkovics park — 2942), csak azt nem tudja, hogyan jelentkezzen a szolgálatra. Évának, s a hasonló terveket dédelgető nyolcadikosoknak is, a lakóhelyükhöz legközelebb eső őrsökön, kapitányságokon tudnak tanácsokat adni.

Az EDDA együttessel szeretne levelezni Daragó Zsolt (Novaj, Kossuth út 5. — 3327). Nos, úgy gondoljuk: a miskolci gárdának címzett leveleidre már csak azért sem érkezne válasz, mert a zenekar — különböző okok miatt — feloszlott.

MEGINT ROCK. V. Sepsi János (Tiszakeszi, Rákóczi u. 67. — 3458) Vikidál Gyula, a Pandoras Box együttes énekesének adatairól, családi állapotáról érdeklődik. Sajnos elég keveset tudunk Vikidál Gyuláról. Mindenesetre olvasd el a 20—21. oldalon levő Pop-klubot, néhány dolgot megtudhatsz róla.

Leveleznénk! Válaszolj!

ÖTÖDIKESEK ÍRJANAK: SZAKÁL MAGDOLNA, Kunágota, Rákóczi út 92. — 5746 (képeslapot, bélyeget, szalvétát gyűjt); HAZA BEÁTA, Szikszó, Táncsics út 14/1. — 3800; LAKATOS EDIT, Tiszabezdéd, Toldi út 29. — 4624 (szeret sportolni, rajzolni, zenét hallgatni); DELÉNYI LEJLA, Szentlőrinckáta, Kertész út 15. — 2255 (képeslapot, népművészeti képeket, matricát, színészképeket gyűjt); NÉMETH EDINA, Rábapordány, Arany J. u. 23. — 9146.

HATODIKISOK LEVELÉT VÁRJUK: LÉKAI MAGDOLNA, Magyarpolány, Ságvári u. 54. — 8449 (bélyeget, képeslapot, matricát gyűjt, szeret sportolni, kirándulni); GÖRY EMESE, Szekszárd, Kandó u. 7. — 7100; KOLLÁR GYÖNGYI, Lánycsók, Béke tér 26. — 7759 (őrsi krónikás); MAROSI RENÁTA, Dunavarsány, Petőfi S. u. 26. — 2336; VEZÉR NÓRA, Nagysáp, Szabadság tér 3. — 2524; GRÓSZ ZSUZSANNA, Tompa, Felsősáska 8. — 6422 (kártyanaptárt, reklámszatyrot gyűjt); VÍZI ERZSÉBET, Szomód, Kossuth út 68. — 2896 (képeslapot, matricát, naptárt gyűjt); OSZWALD ZSUZSA, Székesfehérvár, Fiskális út 50. — 8000 (kártyanaptárt, szalvétát gyűjt);

HETEDIKESEK VAGYUNK: SZELES ANIKÓ, Jánkmajtis, Kossuth út 44. — 4741 (bélyeget, képeslapot gyűjt); TÓTH ZSUZSANNA, Jánoshalma, Bem J. u. 108. — 6440; DÓKA VALÉRIA, Szombathely, Schönherz Z. u. 19. — 9700 (képeslapot, kártyanaptárt gyűjt, szeret sportolni); KISS ADRIENNE, Balatonfüred, Arácsi u. 34. — 8230 (szeret rajzolni, úszni, korcsolyázni, matricát, kártyanaptárt gyűjt); KÁDAS ZOLTÁN, Hortobágy-Tangazdaság, Kültelki pf. 389. — 4071 (képeslapot, matricát, külföldi pénzérméket gyűjt); MOLNÁR ZSUZSANNA, Jánossomorja, Lovarda u. 42. — 9241 (naptárt és matricát gyűjt); TAKÁCS NORBERT, Győr, Major u. 3. — 9028; VERES MÓNIKA, Zádorfalva, Nagy út 13. — 3726; MATA IBOLYA, Gagybátor, Petőfi u. 31. — 3817; TONCZA ILDIKÓ, Kartal, Alkotmány út 58. — 2173; DEREKAS ANDREA és barátnői, Szentistván, Tompa Mihály út 10. — 3418; STÉHLI KATALIN, Pilisvörösvár, Tűzoltó út 13./a. — 2085; BENKE ILDIKÓ: Debrecen, Knézich K. u. 37. — 4034;

NYOLCADIKOSOK BARÁTSÁGÁT KERESSÜK: PIER KRISZTINA: Ráckeresztúr, Táncsics M. u. 11. — 3465; ZSIGRI RITA, Jászalsószentgyörgy, Árpád u. 10./A. — 5054; BENKÓ KATALIN, Sarkad, Lehel u. 16. — 5720 (bélyeget gyűjt); FARAGÓ KRISZTINA, Budapest, Sallai I. u. 26. IV. em. 12. — 1211 (szereti az állatokat, növényeket); TILLI GYÖNGYI, Ásotthalom, IV. ker., 531. — 6783 (külföldi és magyar képeslapokat, kártyanaptárt, matricát gyűjt); TARR ÉVA, Szombathely, Rumi u. 184. — 9700 (képeslapot, matricát gyűjt, kedveli a sportot és a zenét).

Tudósítóink jelentik

EGY KÉRÉS

„Ebben az esztendőben emlékezünk meg Táncsics Mihály halálának 100. évfordulójáról. Csapatunk kérésére rajunk vállalta, hogy összeírja a környéken lévő Táncsics csapatok, rajok, őrsök címét, az adatok alapján pedig térképet szerkeszt. Munkánk persze, sok fáradságot, kitartást, türelmet követel, no meg egy kis segítségre is szükségünk lenne. Kérjük, jelentkezzenek azok a csapatok, rajok, őrsök, amelyek Táncsics Mihály nevét viselik!"

Kodály raj, Vecsés, Vörös Hadsereg útja 112. — 2220

A VETÉLKEDŐ

„A rétsági általános iskola Szabó Lőrinc rajának titkára vagyok. Szerveztem egy vetélkedőt a közösség számára, ahol társaimnak először az úttörő-, és a kisdobos nyakkendő történetét kellett elmesélniük. Később beszélgettünk a mozgalom jelvényeiről, a zászlók jelentőségéről, a CIMEA-ról is. A vetélkedő megszervezésében persze segített az osztályfőnököm és a Gagarin raj titkára is."

Girasek Edina, Rétság, Általános Iskola — 2651

PETŐFI-TORNA

„Az idén megrendezzük a Petőfi Kupa labdarúgó villámtornát. A mérkőzéssorozaton négy csapat vesz majd részt, egy-egy összecsapást kétszer tizenöt percnyi játékidőre tervezünk. A győztes csapat egy esztendeig tarthatja majd vitrinében a vándorkupát, illetve az, aki háromszor végez az első helyen, véglegesen magáénak mondhatja majd a serleget. A legjobb kapust, mezőnyjátékost és a gólkirályt könyvjutalomban részesítjük majd."

Petőfi Sándor Úttörőcsapat, Mezőnagymihály — 3443

TOMBOLA, ZSÁKBAMACSKA

„Iskolánkban évente megrendezzük hagyományos »Farsangi bálunkat«. Az esemény előtt néhány nappal összeül az úttörőtanács s megbeszéli a büfések, valamint a dekorációt készítő rajok feladatait. A munkában sokat segít a szülői munkaközösség is. Tombola lesz, vehetünk zsákbamacskát, a legnépszerűbb azonban a jelmezes felvonulás, majd az ezt követő diszkó."

Dózsa György Úttörőcsapat, Gyomaendrőd, Lenin u. 181.

RIPORTOT KÉSZÍTETTEK

„Nemrég tartottuk meg a TTUSZ társadalomkutató versenyét csapatunknál. Hat csapatot alakítottunk, melyben három-három fő szerepelt. Először úgynevezett fiktív, azaz kitalált riportot készítettünk a Bajkál-Amur vasútvonal építéséről, majd olyan irodalmi idézeteket kerestünk, amelyek az emberi munkát, s annak szépségeit mutatják be. Hogy minél szemléletesebb anyagot állíthassunk össze, képzőművészeti alkotások képeit, valamint dalszövegeket is felhasználtunk. Ellátogattunk az ókor történelmébe is, több ezer éves foglalkozásokról beszéltünk. Az első helyezést a 8/c. csapata nyerte."

Bartus Tímea, Tiszaalpár, Kossuth L. u. 7. — 6066

Vidám délelőtt

A Marczibányi téri művelődési központban rendezte meg játékos vetélkedőjét, magyar nyelvű szovjet lapok olvasószolgálata és a Rózsa Ferenc Úttörőház, közösen. A „Játssz velünk felnőttesdit!" című műsoros délelőtt igazán gazdag programot kínált. A vetélkedőn, a fejtörőn legjobban szereplő gyerekek ajándékokat, jutalmakat kaptak, de a rendezők magyar nyelvű szovjet újságokkal, hanglemezekkel, könyvekkel is kedveskedtek.

A műsor több neves meghívottja közül először Fehér Anna lépett fel, őt a televízióban közvetített sorozatból, az „Özvegy és a lánya" című filmből ismerhették a gyerekek. A színésznő többek között elmesélte azt is, hogyan készült erre a pályára s milyenek további szerepálmai. Kovács Tituszt, egy másik filmből, de szintén a televízióból ismerhették a gyerekek, ő jó kapcsolatteremtő készségével tökéletes műsorvezetőnek bizonyult. Nagy István rádióriporter az újságírás szakmai fortélyairól beszélt, Paszkvnaleti Zsófia pszichológus pedig a gyerekek általános műveltségét vizsgáztató kérdéseket tett föl.

S. M.

Fotó: Sárközi

HETI AJÁNLAT

„A vikingek"

Történelemkönyvetekben keveset találkozhattok a vikingek nevével. Alig tudtok valamit e hajósnép történelméből, akik félelmetesek voltak a harcban. Maguk evezték hosszú, karcsú hajóikban, s ha valahol partot értek, Angliában vagy Normandiában, e hatalmas evezőlapátok mellől kiugorva vetették magukat az ellenségre. E nép vallási kultúrájáról, étkezési, öltözködési szokásairól, hódító háborúiról, költészetéről, egyszóval ünnepeiről és hétköznapjairól, a vikingek életéről írt könyvet Johannes Brondtsed. A könyv közérthető stílusban jeleníti meg a vikingeket, a fordulatosság, a könnyen olvashatóság azonban nem megy a kötet történelmi hitelességének rovására. (A könyv a Gondolat Kiadó gondozásában jelent meg.)

Az adat nem vész el, hanem elektromágneses jellé alakul a számítógép memóriaegységeiben

A METEOSAT II. műhold félóránként egész Európa időjárásáról helyzetjelentést közöl

HONNAN FÚJ A SZÉL?

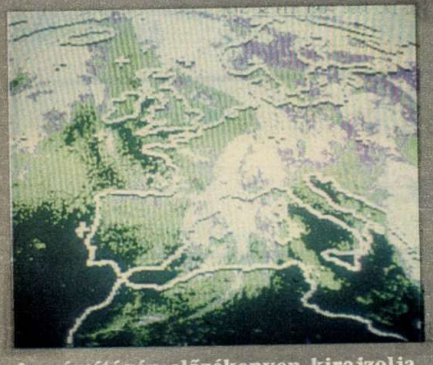

A számítógép előzékenyen kirajzolja, sőt mozgásában ábrázolja a különböző időjárási frontok helyzetének változásait

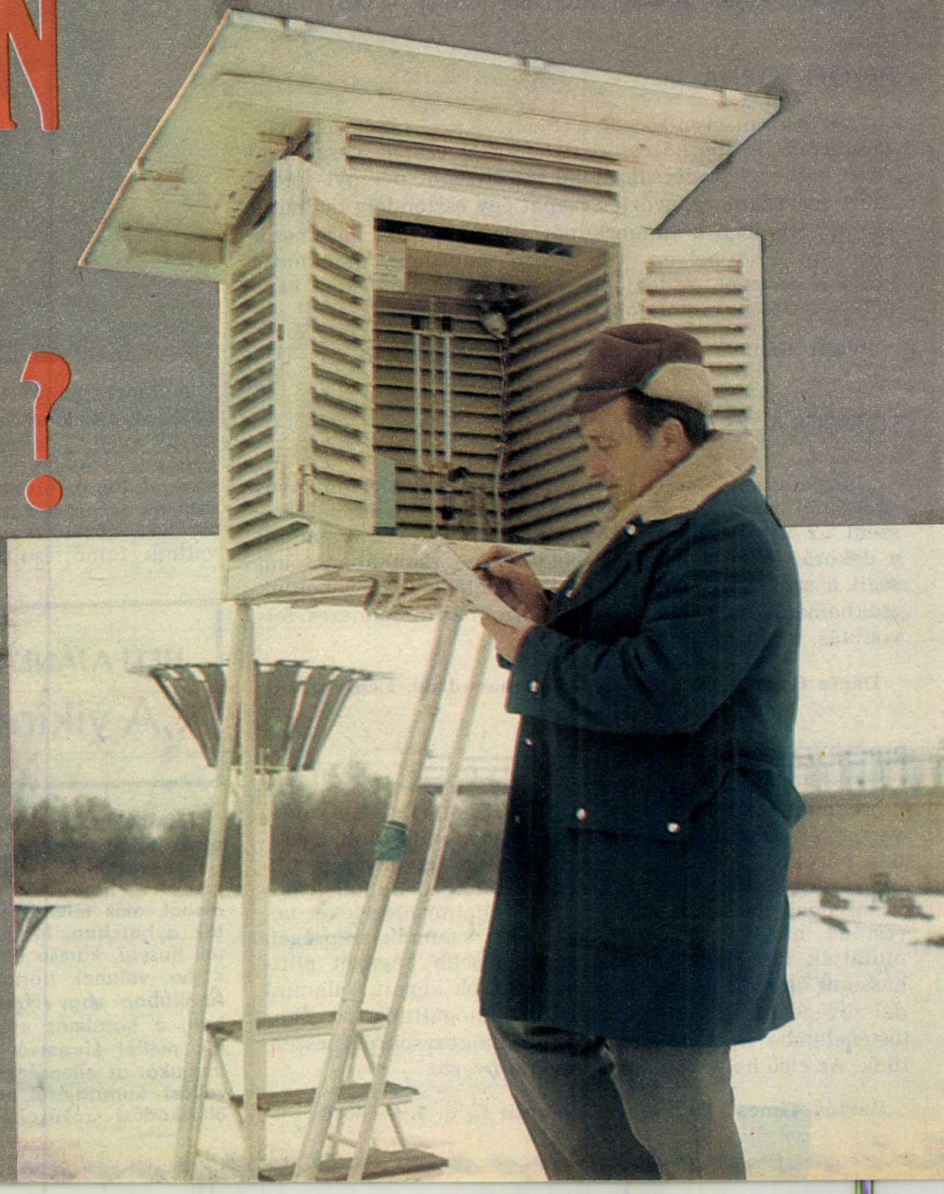

A XVIII. kerületi meteorológiai állomáson mérik a főváros „hivatalos" napi hőmérsékleti értékeit

No igen. A kérdésre – mint tudjuk – nem mindig könnyű válaszolni. A meteorológus számára azonban ez a legegyszerűbb feladatok egyike. Csakhogy a meteorológus számára mindez kevés. Neki azt is tudnia kell, hogy mikor lesz szél, milyen erős szél lesz és főleg, hogy mit hoz magával? Hideget vagy meleget, párát, esőt, havat, szárazságot... De ne szaporítsuk a kérdőjeleket. A meteorológus magának a talányos természetnek a megfejtésén fáradozik.

Az emberben ősidők óta él a makacs vágy, hogy megtudja, mit hoz a holnap? Ezen belül is komoly hangsúlyt kapott az a kérdés, hogy milyen idő várható? Lázasan figyelte a levelibékák magatartását, messzemenő következtetéseket vont le egyes testrészeinek szaggató fájdalmaiból és jóslatokba bocsátkozott némely nevezetes napok időjárása alapján.

A törekvés teljességgel érthető. Az ember ugyanis előre tervezi mindennapi tevékenységét, ezt pedig jelentősen befolyásolták a mindenkori meteorológiai körülmények. Ezekhez kellett alkalmazkodnia a mezőgazdaságban, az iparban, a repülésben, a hajózásban, sőt még gyakori hadjárataiban is.

Hazánkban mintegy 200 éve végeznek rendszeres meteorológiai megfigyeléseket, a központi intézmény pedig 1870-ben alakult meg. Napjainkban az előrejelzések – minden divatos gúnyolódásunk ellenére – egyre pontosabbak. A tudományos-technikai forradalom egyre hatásosabb eszközökkel segíti a talányos természet titkainak megfejtését. Az egész világot behálózó megfigyelőállomások – köztük a magyar intézmények is – alkalmazzák a legkorszerűbb módszereket, beleértve a számítástechnika és az űrhajózás legújabb eredményeit is.

Persze ma már a követelmények is nagyobbak. A társadalom és a népgazdaság egyre „igényesebb". A meteorológia tudományának fel kell tárnia a légköri folyamatok fizikai törvényszerűségeit a talajközeli néhány centimétertől egészen a légkör több száz kilométeres felső határáig, és ezek változó hatásait előre kell jeleznie.

Hogy ez nem mindig sikerül? Mindez csak azt jelenti, hogy a természet nagyon sok titkát ismerjük már. De még nem valamennyit...

Cser

KIS LUTZOK ÉS AXELEK

Emlékszel, az első mozdulatra.
Emlékszel, az első, hosszú siklásra.
Emlékszel – az első nagy esésre. Mert úgy kezdődött az egész, örömökkel és bánatokkal. Reménnyel és fogadkozásokkal. És bukásokkal. Akkor fogadtad meg, először, tizedszer, sokadszor: soha többet nem húzol a lábadra korcsolyacipőt.
Másnap persze, újra ott voltál a jégen.
Aztán, emlékszel, sikerült az első lutz, az első axel. És nem voltak pontozók, nem volt rivalda, nem volt dobogó, te mégis örültél.
Lábadon korcsolyával egy kicsit önmagad fölé nőttél.

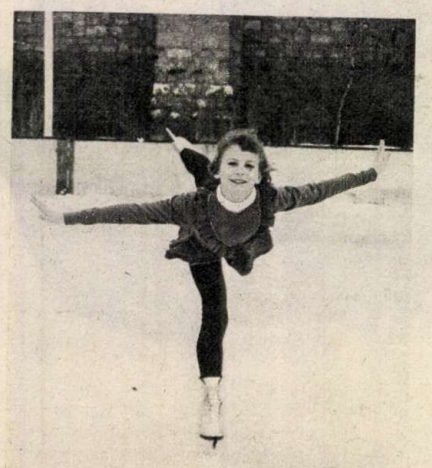

Ravasz dolog egy ilyen mikroszkóp. Az egyik végén felnagyítja a valóságot, a másik végén meg összezsugorítja. Így aztán, ha belenézel, némi fantáziával arra is gondolhatsz, hogy te magad lettél olyan parányi az „ördögi" műszer hatására, mint azok a tárgyak vagy élőlények, amelyeket éppen vizsgálni akarsz.

Csodálatos játék ez, mert ha – tegyük fel – hirtelen 150-szer kisebb lennél, meglehetősen ijesztő világ tárulna eléd, amely semmiben sem hasonlít a megszokotthoz. Például váratlanul ilyen szörnyetegek társaságában találnád magad, mint amilyeneket a képeken látsz. Ehhez hasonlókat még a legelszántabb sci-fi író is csak egészen borongós hangulatában tudna kitalálni.

Holott mindössze rovarokról van szó, és ezek valódi nagysága csupán 0,1 millimétertől néhány centiméterig terjed. A félelmetes állkapcsok, döfő és szúró fegyverek, a rémületet keltő szemek, az érzékeny, halálos pontossággal működő csápantennák azonban arról árulkodnak, hogy „fenevadakról" van szó, amelyek igen nagy veszélyt jelentenek a környezetükre.

Az ember nem is 'ninné, hogy ezek az apró szörnyetegek az állatvilág fajokban leggazdagabb csoportját alkotják. Jelenleg mintegy 700 000 (!) változatuk él a földön, több mint az összes többi állatfaj együttvéve. És ez mindenképpen sajnálatos tény. A rovarok ugyanis bolygónk legjelentősebb kártevői. A világ élelmiszer termelésének több mint 10%-át pusztítják el évente, ráadásul főleg azokon a vidékeken, ahol erre az élelmiszerre a legnagyobb szükség lenne. Ez már önmagában is főbenjáró bűnnek számít, de a legváltozatosabb betegségek terjesztésével még tetézik a „galádságukat".

Igaz, szándékosságról nem lehet szó, ezek a pöttöm jószágok mindössze élik a saját életüket. Viszont az ember is szeretné élni a sajátját, tehát halálos ítéletet hozott az ügyükben. Persze, más dolog egy ítéletet kimondani, és megint más dolog végrehajtani. A rovarok sűrűn váltakozó generációi tudniillik meglepő gyorsasággal alkalmazkodnak a rovarirtó szerekhez. A kárte-

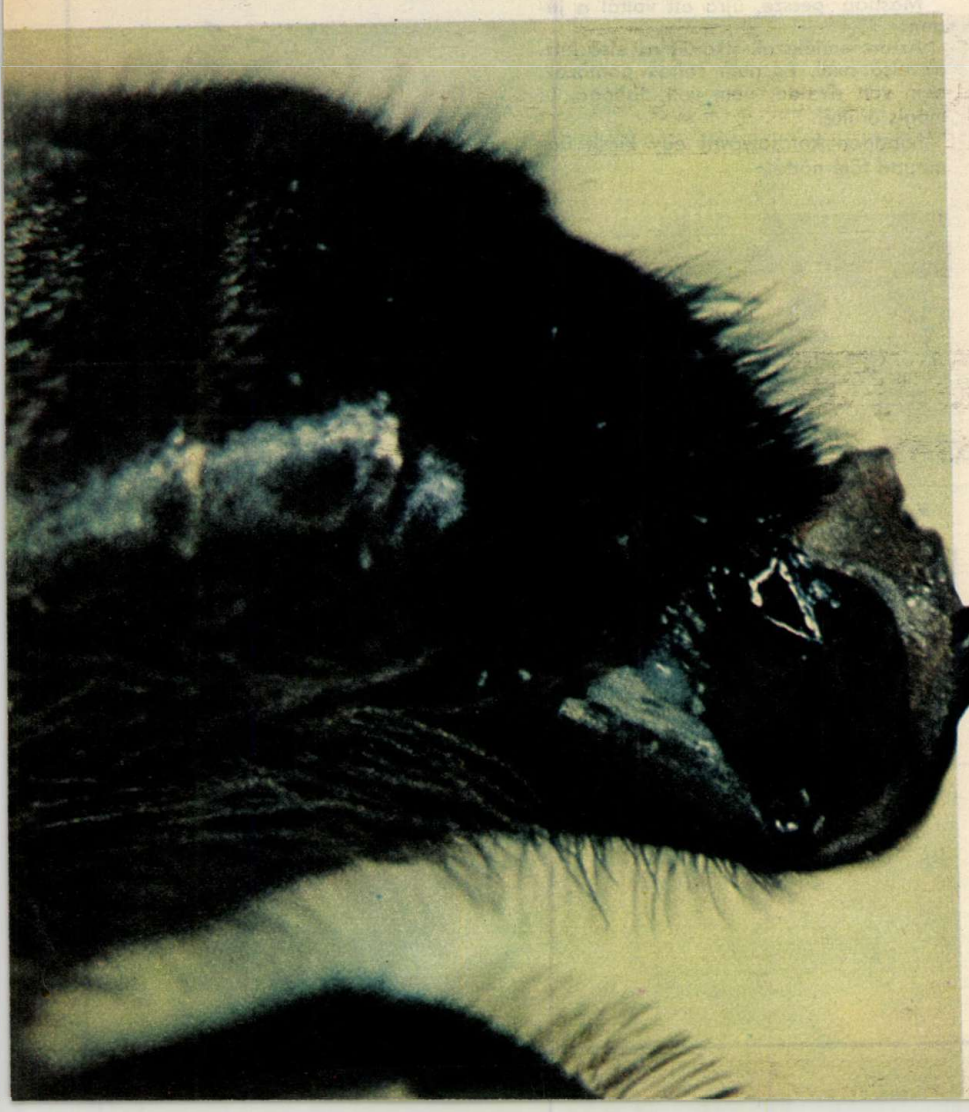

APRÓ SZÖR

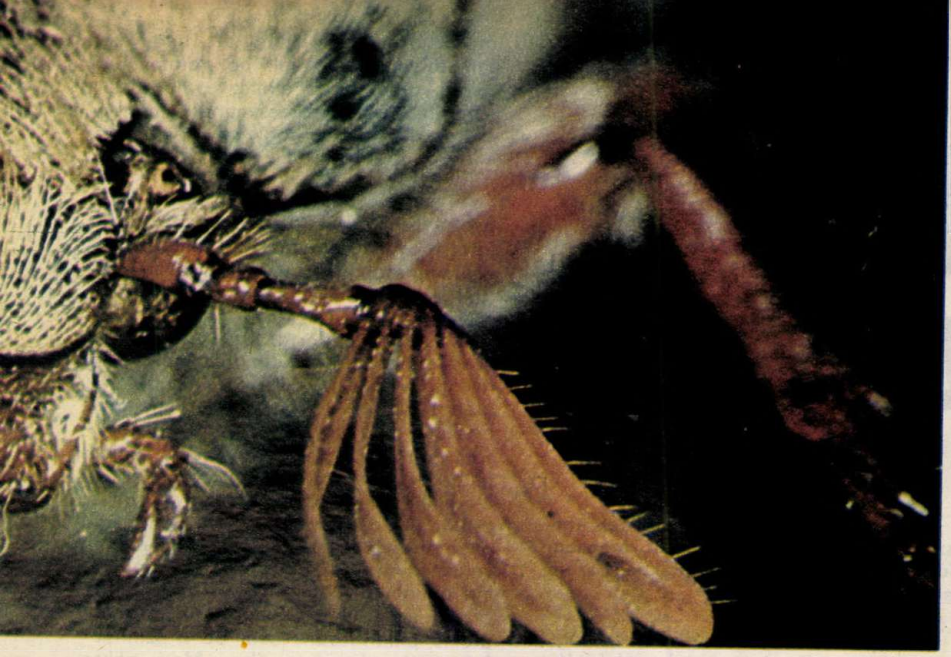

Mint egy rossz álom. A fantasztikus filmek rendezői rengeteg ötletet meríthetnének a valóságos természetből

Akár egy őskori óriáshüllő koponyája is lehetne . . .

vők utódai tehát egyre zavartalanabbul teszik továbbra is a kárt.

Az ember azonban már rájött arra, hogy nehéz helyzetben a természethez forduljon segítségért. Ezért minden eszközzel támogatja, védi, óvja a rovarokat pusztító énekes madarakat, másrészt – rovarokat tenyészt. Méghozzá olyanokat, amelyeket különböző besugárzásokkal képtelenné tesz a szaporodásra. Igaz, a csata így elhúzódik kissé, de legalább a természet – és maga az ember is – mentesül a különböző mérgező vegyszerek hatásaitól.

Cser Gábor

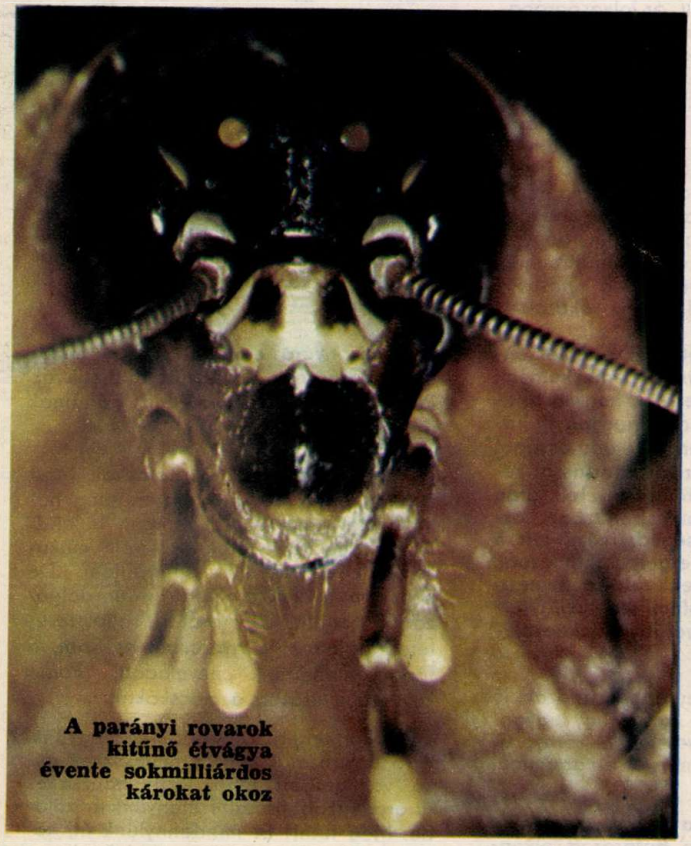

A parányi rovarok kitűnő étvágya évente sokmilliárdos károkat okoz

Kissé csodálkozunk az énekesmadarak gusztusán, de mindenesetre hálásak vagyunk nekik . . .

IYETEGEK

KEDVES ISMERŐS

MEGÁLLNI NEM SZABAD!

– Szerepelt már Pogány Judit kedves ismerősként a Pajtásban, két évvel ezelőtt. Kezdjük ugyanott, ahol az a portré befejeződött, hiszen bizonyára sokan nem olvasták. A Vukról szóló rajzfilmet viszont azóta rengetegen látták. Hogyan dőlt el, hogy éppen Pogány Judit adta a hangját a kis rókának?

– Vukot Pinokkiónak és Micimackó Malackájának köszönhetem. Bizonyára emlékezett valaki ezekre a sikerekre Dargay Attilának, Vuk „papájának" munkatársai közül, ezért hívtak be próbafelvételre. Addigra már másokkal is próbálkoztak, de senki sem felelt meg a rendező elképzeléseinek. Én is elkezdtem olvasni a szöveget, s amikor fölnéztem, azt láttam, hogy Dargay boldogan tapsikol, métereseket ugrál örömében a stúdió üvegfala mögött.

Az első gyerekszínházi fellépés: Hamupipőke 1969-ben

– Ahányszor csak gyerekeknek játszott, mindig nagy sikere volt, mégsem láttuk mostanában gyerekeknek szóló előadásban. Miért?

– Egy kis csalódás nekem is, hogy nem jöttem divatba gyerekprodukciókban. Dargay Attilával azért – remélem – nem szakad meg a közös munka. Már készülünk a következőre. Igaz, hogy a színházban hat éve nem játszottam gyerekdarabban, azt viszont el kell mesélnem, hogy egész eddigi pályám legnagyobb élményét köszönhetem egy gyerek-előadásnak: én rendezhettem Illyés Gyula Szélkötő Kalamonáját Kaposváron. Ez valami olyan csodálatos, lázas állapot volt az olvasópróbától a bemutatóig, hogy szinte nem is voltam magamnál, és komolyan megijedtem utána, hogy soha többé nem fogok ugyanazzal az örömmel játszani a színpadon, miután ezt a másik örömöt, a rendezését megismerhettem. Amikor a finálében húsz kolléga, húsz ember van a színpadon, és valamennyien azt csinálják, amit előtte megbeszéltünk... Úgy meghatódtam, hogy a bemutató után először is elbújtam és jól kibőgtem magam. Még most is meghatódom... Pedig nem akarok.

– Amikor beszélgetésünk előtt elgondolkoztam, miként is jellemezhetném, egyre inkább úgy éreztem, hogy a törékeny alkata, a halksága nagyon is határozott akaratot, kemény tudatosságot takar. A pályára is szívós kitartással került. Sikertelen főiskolai felvételi után évekig nem dolgozott színházban, azután pedig sokáig segédszínész volt a kaposvári Csiky Gergely Színháznál, mielőtt 1969-ben megkapta a színészi kinevezését. Nem valamiféle szelíd terror az, amivel megvalósítja elképzeléseit?

– Azt hiszem, a terror nem igazán jó szó erre. Az viszont igaz, hogy ugyanolyan keményen követelek a környezetemtől, amilyen keményen magammal szemben élek.

– Akkor bizonyára a fiát, a tizenkét éves Gábort is igen határozott elképzelésekkel neveli. Nem?

– Elhitettem a gyerekemmel, hogy kell lennie valakinek, akinek az ember semmiféle módon nem hazudik, még csak nem is füllent, hanem mindent bátran elmond. Úgy érzem, sikerült elérni, hogy ez legyen a kapcsolatunk alapja. Ami nem jelenti azt, hogy nem tart tőlem. Tudja jól, ha valami bajt csinál, azzal nincs elintézve, hogy elmondta. Végül persze, mindig megbocsátok, ha látom, hogy meg is értette, miért csinálta rosszul.

– Ugye, beszélhetünk arról, hogy nyolcéves korától, azaz édesapja halálától fogva nevelőszülőknél élt? Ez nyilván hatással volt arra, ahogyan a mostani családi életét kialakította.

– Nem csak arra. A beszédemben ez a néha még mindig visszatérő, kigyomlálhatatlan csicsergés abból az időből való. Amikor kötelességemnek éreztem, hogy ilyen módon is biztosítsam többlethálámról a világot, amiért félig árva létemre törődik velem. Az én életemben nagyon fontos helyen áll a családom, a gyerekem. Örök gond, hogyan tudnék a színház és a gyereknevelés igényeinek egyszerre megfelelni. Ha a fiamnak szüksége van rám, akkor bizony második figyelmeztetőre, azaz az utolsó pillanatban esem be a színházba, ami szigorúan tilos. Mert akkor már nincs idő előadás előtt tornázni, hanakodó gyakorlatokkal bemelegíteni. Pedig ez egy fellépéshez szerintem ugyanúgy hozzá tartozik, mint az, hogy reggel nem megy az ember fogmosás nélkül az utcára.

– A férje, Koltai Róbert is színész. Ha este mindketten fellépnek, magára hagyják a gyereket? Vagy magukkal viszik a színházba?

– Eta néni, aki engem nevelt, most is velünk lakik. Neki köszönhetem, hogy annak idején még a szülés után sem kellett kiállnom a munkából. A Hókirálynő második felvonásában játszottam a rablókisasszonyt. Az éppen befért két szoptatás közé. Az ügyelő mindig kiállt a színház portájára, és amikor meglátott a parkon át közeledni, csak akkor csöngetett a második felvonásra.

– Bizonyára előfordul, hogy mindhárman ráérnek, és együtt tölthetik az időt férjével és fiával. Mit csinálnak ilyenkor?

– Szórakozunk az állatainkkal. Most éppen négy macskánk és rengeteg halunk van. Én egész életemben bolondja voltam az állatoknak: volt mókusom, fehér egerem, papagájom. De nem ám gyerekkoromban! Már dolgozó nő voltam. Ugyanezt az állatszeretetet tápláltam a gyerekbe, és Robi, a férjem mellettünk „nevelődött". Pedig kezdetben irtózott a macskáktól.

Amikor tehetjük, kirándulni megyünk. Arra ugyan már nem is emlékszem, mikor volt utoljára időnk igazi, hátizsákos túrára. Inkább sétálni megyünk a zöldbe. Meg futni! Ez mindannyiunk új, közös szenvedélye. Pedig az első alkalommal majdnem „belehaltunk", de ugyanakkor megtanultuk azt is, hogy ilyenkor inkább rá kell tenni még egy lapáttal, lehet segíteni is egymást. Csak megállni nem szabad!

Nádasi Tibor

PAJTÁS

POGÁNY JUDIT

FOTÓ: POTZMANN JÁNOS

POP KLUB

VEZETI DÉVÉNYI TIBOR

„A LEHETETLEN KÉRDÉSEKRE AZONNAL VÁLASZOLUNK, DE A CSODÁKRA EGY-KÉT HETET VÁRNI KELL!"

Fenyő Dáci a stúdióban

Rég nem hallott kedvencekről és többeket érdeklő poptémákról írok ezen a héten.

Polgárdi Laci Pápáról a Dzsingisz kán után érdeklődik, és azt írja, hogy már rég nem hallott róla semmit.

Nem vagy egyedül ezzel Laci. Mi is kevés hírt kaptunk a hetvenes évek végének népszerű diszkócsoportjáról. A német nyelvterület kedvencei voltak, és Európában először mertek nem angol nyelven énekelni a listákon. Ráadásul két magyar származású tagja is van a zenekarnak. Akkoriban a legnagyobb diszkóstúdiók az NSZK-ban épültek, így népszerűségük nem volt véletlen. Hogy most miért nem hallani róluk? Egyszerű. Stílusuk kiment a divatból. Tipikus eurodiszkót játszottak, mostanában pedig jobban szeretik a lemezklubokban a keményebb ritmusú funkyt, soult vagy az újhullámot. Néhányan a zenekarból szólókarriert terveznek, és egy nosztalgikus Dzsingisz kán turnét még ebben az évben. Ha valami újat megtudok róluk, azonnal megírom.

Laci

Katalin

A Dzsingisz kán alapító

P. MOBIL ÉS P. BOX

Trinfuj Katalin Romániából a P. Mobil pályafutásáról érdeklődik.

A zenekar 1973 májusában vette fel nevét. Vezetőjük Schuszter Lóránt, a nagy „showmann", szervező, zeneszerző. Ők voltak az elsők, akik a rockzenét összehozták a látványos színpadi elemekkel, és koncertjeiken ezt játszották. Hat évig töretlen volt a népszerűségük. Azután őket

Egy összesítés szerint Vikidál Gyula a múlt év énekese

SLÁGERLISTA

A TT KEDVENCEI

1. Létezem – R-GO	2842 szavazat	előző hely (3)
2. Érzés – EDDA	2708 szavazat	előző hely (8)
3. Windszörny – Dolly Roll	2496 szavazat	előző hely (2)
4. Szeretek ugrálni – Neoton	2488 szavazat	előző hely (1)
5. Itt a karácsony – Szűcs Judit	1916 szavazat	előző hely (4)
6. Viva rock and roll! – Fenyő Miklós	1713 szavazat	előző hely (–)
7. István, a király – album	1698 szavazat	előző hely (–)
8. Soha nem elég – P. Box	1332 szavazat	előző hely (6)
9. Kötéltánc – Omega	917 szavazat	előző hely (5)
10. Kriszti – R-GO	861 szavazat	előző hely (–)

is elérte a feloszlási hullám. Vikidálék megalakítják a P. Boxot. Lóri nem adja föl. Új csapatot kovácsol, és a tavalyi Havy Medal-turnéjuk óriási siker. Hogy a kemény rock iránt világviszonylatban is csökkent a kereslet — ezt a lemezboltok tulajdonosai mondják —, nálunk is érezhette hatását. Ettől függetlenül, még mindig ők a tizenévesek egyik legkedveltebb rockzenekara. Legfrissebb hír pedig, hogy hamarosan új nagylemezzel rukkolnak elő, s ehhez természetesen új showt is készítettek.

A LISTA NEM TABU

Nagyon sokan kíváncsiak, hogy az elmúlt hetekben megjelent 1983. összesítések közül melyiknek higgyenek. Például az egyikben Soltész Rezső volt a legjobb férfi énekes, a másikban pedig Vikidál Gyula.

Legjobb, ha igazán egyiknek sem hisztek, mivel ez csak játék. A világon a népszerűséget az eladott lemezek alapján mérik. A többi szavazásos játék egy-egy népszerű magazin rétegolvasóinak véleménye. Gondoljátok csak el, ha mondjuk végigmennétek az iskolátokban, — és megszavaztatnátok az osztályokat kedvenceikről —, milyen különböző eredményeket kapnátok. Persze, azért ezeknek a rangsoroknak is van értéke — főleg az előadók számára. Így tudják csak felmérni munkájuk reális eredményét. Számot kapnak arról, hogy hányan ragadtak tollat értük, mert ezek a levélírók biztos ott lesznek majd a legközelebbi koncertjeiken. Aki túlzott jelentőséget tulajdonít az ilyen listáknak, az tévútra is juthat. Ha észrevettétek, mi is jobban szeretjük a TT kedvencei elnevezést, mint a slágerlistát.

INKÁBB CIKIZTEK?

A Teens probléma valahogy nem hagy békén benneteket. A levelekből az tükröződik, hogy hiányoznak nektek a tizenéves sztárok, akik saját életformátokat képviselnék. Viszont ha egy ilyen megjelenik a hazai koncertdobogókon, rajongás helyett inkább cikizitek őket. Ezt nem értem. Sokan kritizáljátok a Fáraó együttest a Popzene műhelyeiből. Hát megjegyzéseket tenni könnyebb, mint zenekart alakítani, az egyszer biztos. De akkor miért nem próbáljátok meg ti is a zenekaralapítást? Minél többen, hogy lehessen válogatni, rajongani. Fenyő Dáci tényleg aranyos slágert énekel Miki nagylemezén. Ennek ellenére eddig nagyon kevés szavazatot kapott a TT kedvencein. Bátor tizenéves legyen, aki ezek után örömmel vágna bele a húrok pengetésébe. Pedig lehet, hogy tőletek indulna ki az egész hazai pop-rock zene átalakulása. Mert a stafétabotot nemcsak nézni kell, hanem át is kell venni.

Várom továbbra is a fényképes kérdéseket és kérlek, hogy írjátok meg véleményeteket a gyerekzenekarokról és előadókról.

A múlt heti megfejtés Oroszlán György, a Bergendy együttes gitárosa volt.

Úton a P. Mobil

SZAVAZÓLAP

Tíz kedvenc énekesem, zenekarom, dalom:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

Név: .....

Cím: .....

E.T. A FÖLDÖNKÍVÜLI

A kulcsos ember és társai, a földi hatóságok képviseletében végül is rátalálnak E. T.-re. Űrhajós ruhába bújt emberek özönlik el Mary házát, amit előzőleg fóliasátorral bevonnak. Orvosok villogtatják műszereiket, pszichiáterek vallatják a gyerekeket. A földönkívülit elfogják és hangradarral meghatározzák a szíve helyét. A vén utazó csöndesen fekszik, mint egy halott hold. A kíváncsi emberi pillantások az idegeiben villóznak. Ezt nem lehet kibírni, ebbe bele kell halni.

IV.

Gertie odament az asztalhoz, és lábujjhegyre állt, ránézett a szörnyre.

— Meghalt, mama?

— Igen, aranyom.

— Kívánhatjuk, hogy visszajöjjön?

Mary életében a legutolsó dolog lett volna azt kívánni, hogy a kis szörnyeteg visszatérjen. Rábámult rettentő, zsugorodott alakjára, iszonyatos szájára, hosszú, kígyózó ujjaira — merő rútság volt, és majdnem megölte Elliottot.

— Én azt kívánom — mondta Gertie.

Az elkülönítő helyiségből mindenkit eltávolítottak, Elliottot is, aki most odakint állt, és E.T.-t nézte, akit egy műanyag zsákba cipzároztak és szárazjéggel fedtek be. Kis ólomkoporsót hoztak, és bevitték az elkülönítőbe. Az ügynökök a földönkívülit a ládába helyezték.

Kulcsos odajött Elliott mögé és kezét a fiú vállára tette.

— Szeretnéd megnézni még utoljára? — Kulcsos kihessegette a többi ügynököt, és beküldte Elliottot egyedül.

Elliott ott állt a kicsiny koporsó fölött. Elkotorta a szárazjeget E.T. arcáról. A könnyek Elliott szeméből orcáira peregtek, és lehulltak a műanyaghártyára, mely E.T. ráncos homlokát takarta.

— Azt hittem, örökre meg tudlak tartani. És millió dolgot akartam megmutatni neked, E.T. Olyan voltál, mint egy megvalósult álom. De nem is tudtam, hogy ilyesmire vágyom, míg el nem jöttél hozzám. Most valami más helyre mentél el?

Gipl gipl snnnnnnnnnnnnnnn org

Aranyszínű fénysugár lövellt át a föld térségén keresztül.

A kozmosz történészeinek véleménye megoszlik, milyen irányból érkezett. Öregebb volt E.T.-nél, vénebb a legrégibb kövületnél. Vannak, akik azt állítják, hogy magának a földnek a gyógyító lelke volt, mások úgy mondják, a megmentő erő egy testvérbolygóról érkezett. Akármi is volt ez az erő, megérintette E.T. gyógyító ujját, és az felparázslott tőle.

Meggyógyította önmagát. Nem tudta, hogyan.

De volt egy látomása Parancsnokáról, gyönyörűbb, mint amit bárki is el tudna képzelni.

Jó estét, Parancsnok — mondta E.T.

Ne kukucskálj be az ablakon — felelt a hang.

Soha többé, Parancsnokom.

Ragyogó fényesség töltötte meg E.T. egész testét. A szárazjégből felszálló gőz rózsaszínű lett, színárnyalatot kapott. Elliott észrevette, elkaparta a jeget E.T. melléről, és meglátta a vén utazó szívfényének parázslását.

Az ajtó felé fordult, ahol Kulcsos még mindig Maryhez beszélt. Gyorsan elfedte E.T. szívfényét a kezével.

E.T. szeme kinyílt.

— E.T. telefonál haza.

— Oké — mondta Elliott örömteli suttogással. — Oké. — Levette ingét, és a szívfényre tette. — Ki kell téged lopnunk innen. Maradj veszteg...

Elliott visszatette a szárazjeget E.T.-re, és bezárta a műanyag zsákot. Aztán szomorúságot színlelve átment az ajtónyíláson. A következő pillanatban már a konyhában volt Michaellel együtt.

Elliott a fő légcsatornánál állt, mely a házból kivezetett, amikor az ügynökök arra jöttek, és hozták az ólomládát. Átvitték a koporsót a házból, lerakták a furgonban és visszajöttek.

— Én E.T.-vel megyek — mondta Elliott.

Kulcsos felsóhajtott, visszahúzta a villámzárat, és áteresztette Elliottot. Elliott felmászott a furgonba, és kopogott a vezetőfülke felé nyíló ajtón. Michael a sofőrülésen megfordult.

Sebességbe tette a furgont, rálépett a gázpedálra, és elindult. Rettentő, szakadó zaj jelezte, hogy az egész csőrendszer letépődött a házról, s ahogy elszakadt, a házat körülvevő hatalmas műanyag sátor is összedőlt. A furgon a kocsifelhajtón megfarolva száguldott le, s vagy hatméternyit a legnagyobb légcsatornából úgy húzott maga után, mint valami csapkodó sárkányfarkat. Michael teljes erővel nyomta a dudát. A rendőrök ugrottak, hogy elvigyék az utat lezáró akadályokat, és a tömeg szétnyílt, hogy átengedje a furgont.

E.T. felült, lesöpörte magáról a szárazjeget, és körülnézett.

— E.T. telefonál haza.

— Érted jönnek? — kérdezte Elliott.

Ziiip zipl zwak-zwak

E.T. szeme ragyogott, de még inkább ragyogott szívfénye, mely olyan fényességgel felelt Elliottnak, hogy betöltötte a furgont.

Michael sebesen lefordult a sugárútról arra az útra, amely egy Kilátónak nevezett dombra kapaszkodott fel. A furgon port kavarva megállt, Michael és Elliott lesegítette E.T.-t.

Greg, Tyler és Steve szájtátva álldogáltak, amint a kis szörnyet odahozták hozzájuk.

— Ő egy ember a világűrből — mondta Elliott —, és most elvisszük a hajójához.

Ahogy az orvosok agya meglódult korábban, most a fiúk elméje is kissé zavarttá vált. Így aztán, bár agyuk majd szétpattant, azért besegítették E.T.-t Elliott biciklikosarába, aztán villám sebesen elszáguldottak a négy út egyikén, amely a Kilátóra vezetett.

Tyler haladt az élen, hosszú lába fel-le pumpálta a pedált. Mellette Steve hajolt rá a kormányszarvra. Amint a kerékpárosok e furcsa csapata eltűnt, a dombtető ismét megtelt állami járművekkel, rendőrautókkal, és Mary is odaért. Mind sikoltva fékeztek a furgon körül. A pillanatnyi zavar növelte a kerékpárosok távolságát a rendőröktől, akik még mindig a furgonnal foglalkoztak, és a szárazjéggel, mely kiömlött belőle. De amikor az ajtókat teljesen kinyitották, látható lett, hogy a kocsi üres.

E.T. és társai továbbhajtottak a kanyargós úton, a leszállóhely felé.

E.T. Elliott kosarában rázkódott, hosszú ujjaival megkapaszkodva benne. Fejében zümmögtek a jelek, zümmögtek a

znakl nerk snalk hallasz minket? szavai.

Igen, Parancsnokom. De kérlek, siessetek, jó? zinggg zingl nerk nerk

Tyler hosszú lábai szinte összeolvadtak a nagy pedálozásban. Michael messziről hallotta a szirénát.

— Jönnek! — Egy pillantást vetett Elliott felé.

— Az allé felé! — kiáltotta Elliott, elébük vágva.

A biciklik ugráltak és félrepattantak a réseken, és a házak hátsó oldalán ablakok pislogtak, lehunyt szemek nyíltak fel.

Az autókerekek is az allé irányába perdültek. A rendőrautók hét különböző ponton értek oda, aztán karavánt alkottak a feltört kövezeten.

Az allé finoman felfelé hajlott, végigszáguldott rajta az öt kerékpáros és egy szörny a magas hegyek felé. A nagy járművek összetorlódtak kicsit lejjebb, hátrálniuk kellett, megfordultak, újra elindultak.

— Ügyes kis patkányok — mondta a vezérkocsi őrmestere, bal szeme úgy pislogott, mint egy diszkólámpa.

A Kulcsos magában mormogott. — A semmirekellő kis kurafi. — Elliott kedves, hazug arca táncolt szeme előtt. — A srác még sokra viszi az életben ilyen arccal.

Elliott visszafordult az allé felé. Ott egy rendőrautó orra jelent meg, reflektorai égtek, a kocsi közeledett. A legyező most már minden úton bezárult, középen egészen szorosan teljesen eltorlaszolva a fiúk útját. A magas Tyler ráhajolt tízsebességes kerékpárjára.

— Próbáljuk meg, szórjuk szét őket. — Előrepedálozott, mellette Michael és Elliott közvetlenül mögöttük, a kerékpárokat felpörgették, amennyire bírták. Volt némi hely, szűk ösvény két parkoló jármű között. Tyler rámutatott, Elliott bólintott.

— Nem tudjuk megcsinálni — mondta, de ráhajolt a kormányra.

A kerékpárok falanxa a rendőrségi kordon felé hajtott, mellettük a kormányügynökök és a félkatonai egységek. Minden átjárás el volt barikádozva előttük.

Még egy utolsó kitörés — gondolta Elliott. — Csak ennyit adhatunk neki.

E.T. felemelte egyik ujját, és kissé megnehezítette a vadászatot. A kerékpárok felszökkentek a levegőbe, az üldöző autók fölé.

— Megüt a guta — mondta a rendőrfőnök, kezét csípőre tette, sapkáját tarkójára tolta, szája tátva maradt.

Öt bicikli vitorlázott el a házak felett.

Kulcsos úgy érezte, mintha gyomra kiszakadna, és a lábaihoz zuhanna, mintha most lépett volna le egy magas ház tetejéről.

— Az erdő! — kiáltotta Elliott, amint a kerékpárok kanyarba dőltek az égen, és a többiek is látták már maguk előtt a dombok halmait és aztán a mély árnyakat.

— Ott... — E.T. ujjával jelt adott és a kerékpárok felvették a leszállás alakzatát. Könnyedén lesiklottak és lassan gördülve megálltak.

Ullll-lipl-lipl

A kommunikátor zümmögött. Amint Elliott feléje közeledett, ragyogó, váratlanul érkező levendulaszín fény csapott le rá. Megmerevedett, ránézett E.T.-re. A vén szörny vele együtt belépett a fénybe, és együtt néztek fel.

Felettük volt a Nagy Hajó, halvány fényei parázslottak. Úgy tetszett Elliott számára, hogy egy nagy karácsonyfadísz hullott alá a sötétségből. Rámeredt a gyönyörű járműre, magába itta hatalmas erejének csodáját. Ez E.T. volt, milliószorosan megsokszorozva, a legnagyobb szívfény, melyet a világ valaha látott.

A vénséges utazó szeme is nagyra nyílt, megtelt a szeretett anyahajó képével. A Tejút Királynője érkezett meg.

Rápillantott barátjára, aki segített neki, hogy üzenjen a felmérhetetlen messzeségen át.

— Köszönöm, Elliott...

A vénséges utazó megölelte a fiút. Megérintette Elliott szívét, s ujjai hegyével bonyolult hullámvonalat rajzolt, hogy megmentse a gyermeket a csillagok vonzásának kábítószerétől.

— Én itt leszek veled — mondta, s ujjhegye lángolt Elliott mellkasa fölött.

Aztán a vén botanikus felment a létrán. A Nagy Karácsonyfadísz belülről jövő fénye parázslott körülötte, és érezte, amint a Hajó tudatának milliószoros kötése fellángol benne, és szíve, akárcsak Elliotté, nem magánnyal telt meg, hanem szeretettel. (Vége)

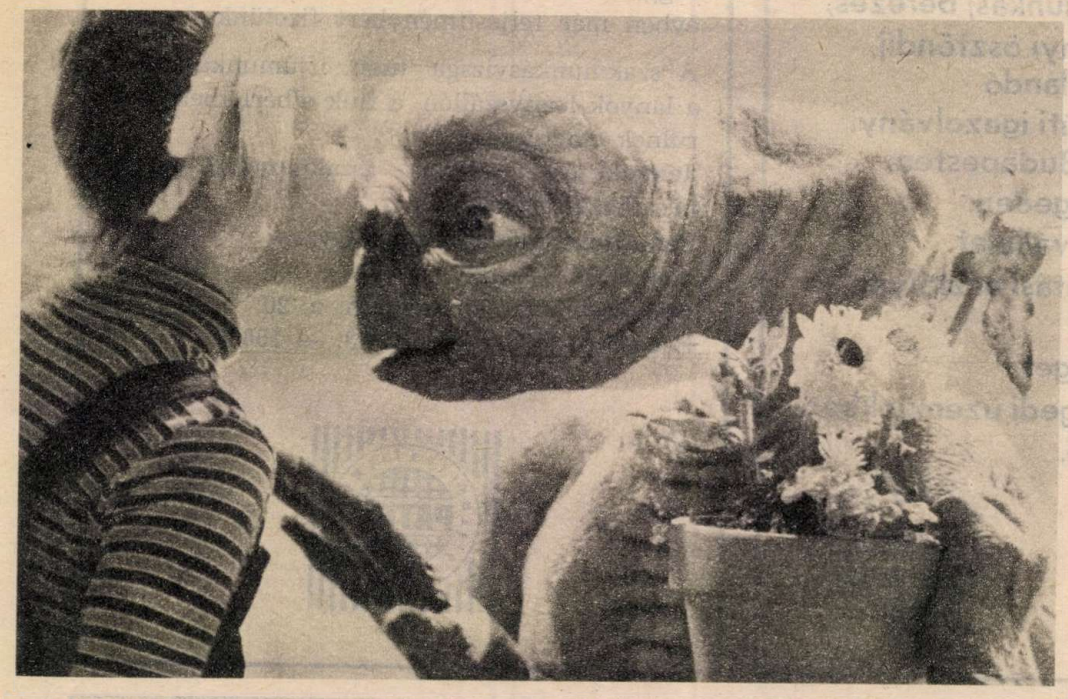

A MAHART Hajójavító Vállalat szakmunkástanuló felvételt hirdet a következő szakmákra:

szerkezetlakatos (hajóépítő), hegesztő, csőhálózatszerelő, ács, asztalos, villanyszerelő, festő-mázoló, géplakatos (motorszerelő), esztergályos.

Juttatások:
munkaruha, kedvezményes étkezés, kollégiumi elhelyezés, III. évben teljesítmény (szakmunkás) bérezés, társadalmi-tanulmányi ösztöndíj, szerződés esetén állandó kedvezményes vasúti igazolvány.

Üzemeink vannak: Budapesten, Dunaharasztin, Szegeden.

Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti és oktatási osztályán, Bp. 1325, Pf. 97. vagy Bp. IV. Népsziget Tel.: 697-777. Szegedi üzemünkben: 6753 Szeged-Tápé.

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1983—84-es tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő: 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.
A havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybért fizetünk.

A szakmunkásvizsga után ifjúmunkásaink: a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.
Jelentkezés levélben „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszman A. u. 20.
Levélcím: Budapest, Pf. 43. — 1502

FIGYELEM!

Az 1984—85-ös tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett

lányokat szövőnek; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő

szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft,
a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj,
ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj,
plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár 1135 Bp. XIII., Fáy u. 81—83.

GYERTEK AZ ÉPÍTŐIPARBA!

A Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat 1984/85. tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra: kőműves, kőfaragó, épületburkoló, ács-állványozó, szobafestő-mázoló, tapétázó, fapadlózó és műanyagburkoló, épületasztalos, épületlakatos, épületvillamossági szerelő, vízvezeték és -készülékszerelő, gázvezeték és -készülékszerelő, központi fűtés és -készülékszerelő, tetőfedő-bádogos.

Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik az 1983/84-es tanévben fejezik be a nyolcadik osztályt, illetve azok, akik már elvégezték, és 16. életévüket még nem töltötték be.

Tanulmányi idő 3 év; felvételi vizsga nincs.

Munkaruhát, kedvezményes étkeztetést biztosítunk. Vidékieket tanulóotthonunkban helyezzük el, napi háromszori étkezést biztosítunk.

Tanulmányi ösztöndíjat, valamint társadalmi ösztöndíjat fizetünk a tanulmányi eredménytől függően. Harmadéveseknek valamennyi szakmában teljesítménybéres foglalkoztatást biztosítunk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet írásban vagy személyesen a személyzeti osztályon (Budapest, IX., Hámán Kató u. 3–5.) vagy a tanulóotthonban (Budapest VIII., Bláthy Ottó u. 6–8.).

FIÚK, LÁNYOK FIGYELEM!

Ha még nem döntöttetek arról, hogy milyen szakmát tanuljatok, fogadjátok meg tanácsunkat, jelentkezzetek TEXTILKIKÉSZÍTŐ szakmunkástanulónak.

E szép szakma egyik ágát, a TEXTILFESTŐ és -KIKÉSZÍTŐ szakmát egyaránt ajánljuk LÁNYOKNAK és FIÚKNAK, másik ágát, a TEXTILNYOMÓ szakmát csak FIÚKNAK.

Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160–600 Ft között mozog a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően.

A társadalmi ösztöndíj két részből áll. Alapösztöndíjból, mely havonta 450–500 Ft, és tanulmányi pótlékból, ami a tanulmányi eredménytől függően változik, az alapösztöndíj 30–50%-a lehet. Tanulmányi pótlékot a közepes vagy annál jobb tanulók kapnak.

Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.

Az elméleti oktatás a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati oktatás tanműhelyben, majd a vállalat gyáraiban történik.

I. éves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes – színes képekkel tarkított – tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:

BUDAPRINT PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT

személyzeti és oktatási főosztályán,
Budapest III.,
Fényes Adolf u. 19–21. – 1036
Telefon: 687-834

„CSAK FIATALOKNAK"

A KISPESTI TEXTILGYÁR általános iskolát végzett, 16 évesnél nem idősebb lányokat, fiúkat szakmunkástanulónak felvesz az 1984/85-ös tanévre.

LÁNYOKAT: fonó, szövő, textilfestő-kikészítő,

FIÚKAT: textilfestő-kikészítő, textilipari gépszerelő, marós, esztergályos, lakatos, bádogos, kőműves, mechanikai műszerész, asztalos, szobafestő és mázoló szakra.

JUTTATÁSOK: tanulmányi ösztöndíj: 350,– Ft-tól 750,– Ft-ig. **Társadalmi ösztöndíj: havi 500,– Ft,** ezen felül a közepes tanulók **havi 150,– Ft,** a jó tanulók **havi 200,– Ft,** a jeles tanulók **havi 250,– Ft** tanulmányi pótlékban részesülnek.

Az I. évfolyamos szakmunkástanulók részére a tanulmányi pótlékot az I. félév eredménye után fizetjük. A tanulási idő utolsó évében jó tanulóinkat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk. A szakmunkásbérben foglalkoztatott tanulók a tanulmányi ösztöndíj helyett a teljesítményük bérét kapják. **Kb. 1500–1800,– Ft.**

ELHELYEZÉS: minden vidéki szakmunkástanuló részére kollégiumi férőhelyet, havi 210,– Ft térítés ellenében teljes ellátást (reggeli, ebéd, vacsora, szállás) biztosítunk.

EGYÉB JUTTATÁSOK: munkaruha, tanszerek, Budapest területére érvényes kedvezményes utazási bérlet. 35%-os kedvezményes áruvásárlási lehetőség a vállalat termékeiből, évenként 2000,– Ft értékig.

A szakmunkásvizsga után fiataljaink havi jövedelme: **3500–4200,– Ft.** Gyakorlott dolgozóink havi jövedelme: **4200–5000,– Ft.**

A továbbtanulási lehetőséget minden fiatal részére biztosítjuk. Vállalatunk önálló sportlétesítménnyel és jól felszerelt művelődési házzal, ifjúsági klubbal rendelkezik.

Rendszeres programok biztosítják dolgozóink és szakmunkástanulóink tanulását, szórakozását.

LEVÉLCÍMÜNK: KISPESTI TEXTILGYÁR személyzeti és szociálpolitikai főosztály
Budapest XVIII. ker.
Fáy út 2. sz. 1184

SZERETETTEL VÁRUNK SZAKMUNKÁSTANULÓINK SORAIBA!

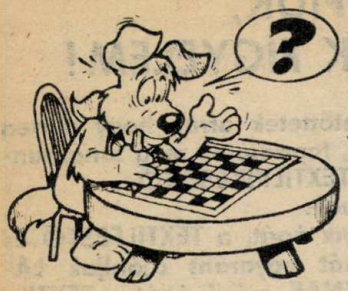

TÖPRENGŐ

EGY KIS SPORT

Március van, közeledik a tavasz. Többször hallod, hogy jó lenne már kimenni a szabadba. Jó lenne mozogni, sportolni. Azért készítettük rejtvényeinket is e témakörből.

A megfejtéseket lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: március 12. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397) A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: TÖPRENGŐ.

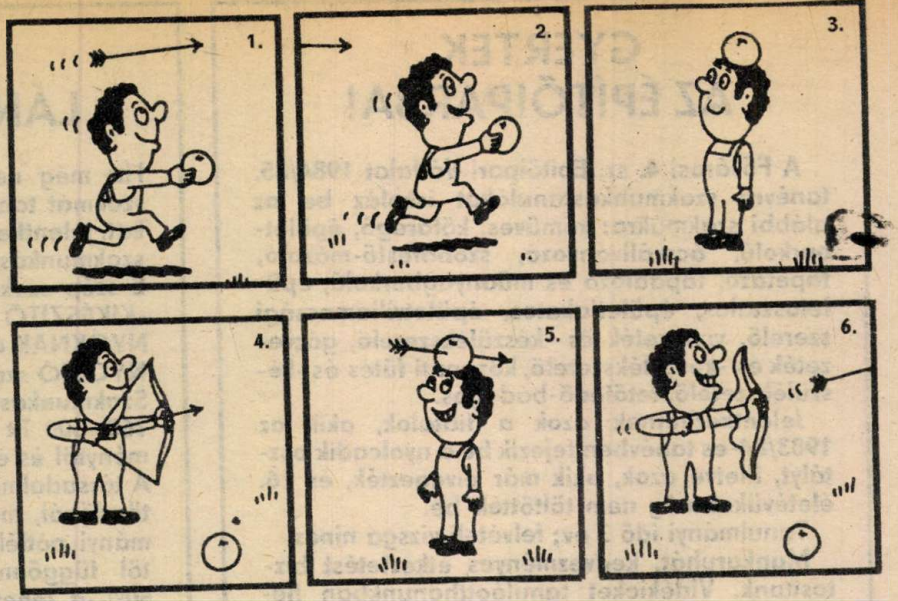

KIS MOZGÁS. Ha ezeket a képeket helyes sorrendbe rakod, akkor megérted a történetet.

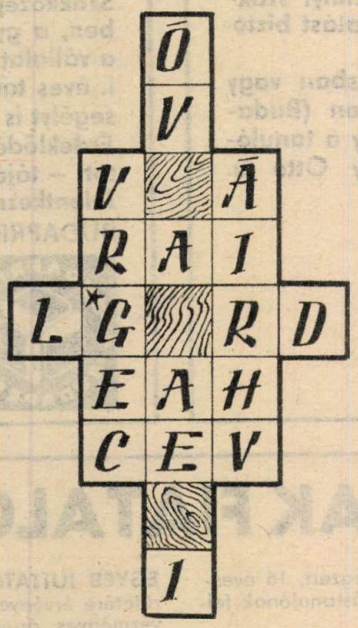

BAJNOK. Ha a csillaggal jelzett betűtől indulsz el és a lóugrás szabályai szerint haladsz előre, egy híres magyar bajnok nevét, valamint sportágát kapod megfejtésül.

NYERTESEK

A 4. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Bánki Zsolt, Bp. XIV.; Horváth Zoltán, Bp. XVII.; Virág Beatrix, Bp. XIV.; Gömöri Katalin, Debrecen; Mácza Attila, Debrecen; Harcsás Anita, Szeged; Róka Anna, Madaras; Wengrin Ágnes, Veszprém; Balogh Ágnes, Olcsvaapáti; Apagyi Éva, Nádudvar; Leel—Össy Zoltán. Sarkad; Somogyi Mária, Hajdúszoboszló; Czető Sándor. Mándok; Takács István, Csopak; Varga József, Nagymágocs; Vígh Katalin, Csömör; Keserű Zita, Tolna; Rozner Beáta, Zalaegerszeg; Csomós Attila, Miskolc; István Boglárka, Békéssámson.

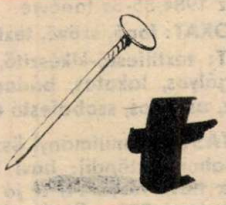

Poszter-játék

Az APISZ és a Pajtás közös pályázata. Az APISZ boltjaiban árusított füzetcsomagokban egy ürlapot helyeztünk el. Erre kell felragasztani hétről-hétre a Pajtásban mindig ezen a helyen, ezzel a címmel megjelenő fotót. Aki valamennyit kivágja és felragasztja, majd elküldi szerkesztőségünkbe a tanév végén, az 1984 júniusában részt vehet játékunk nyilvános vetélkedőjén, találkozhat kedvenceivel és értékes ajándékokat nyerhet. Érdemes velünk játszani!

MUSÓ ESZTER MÁKOJDI

MI A FOGLALKOZÁSA? Ha a név betűit megfelelő sorrendbe rakod, megtudod, hogy mi a foglalkozása. A falu nevéből pedig a munkahelye olvasható össze.

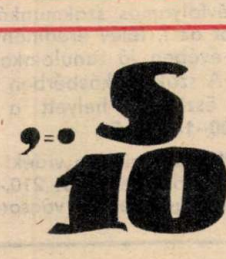

BETŰREJTVÉNYEK: Mindegyik a focival kapcsolatos.

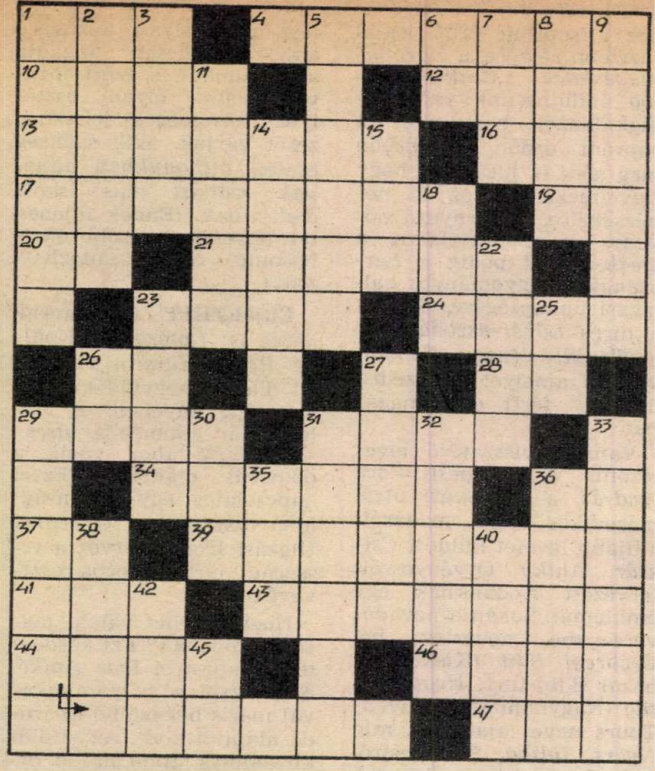

VILÁGHÍRŰEK. Olyan magyar sportolók nevét rejtettük el rejtvényünkben, akiket az egész világ megismert, s csodálta teljesítményüket. Megfejtésképpen az ő nevüket küldd be!

VÍZSZINTES: 1. Orosz uralkodó elnevezése volt. 4. Olimpiai bajnok birkózónk. 10. Nagy nevettető, Pan társa. 12. USA tagállam. 13. Elszállítja. 16. Áru értéke. 17. Világbajnok — és Európa-bajnok úszónk. 19. Doktor röv. 20. Szegvég! 21. Izmosít. 23. Radioaktív elem. 24. Angol kisasszony megszólítása. 26. Mór szélei! 27. Francia autó jele. 28. Olasz folyó. 29. Nem maxi, sőt... 31. Háromszoros olimpiai bajnok ökölvívónk. 34. Amely időponttól. 36. Okos Gabi. 37. Lokomotív ... 39. Helsinkiben olimpiai bajnokságot nyert úszónő (előtte személyneve kezdőbetűje). 41. Helyesel az angol. 43. Az emberiség történetének egy-egy nagyobb szakasza. 44. Mutatószó. 46. Neves magyar szobrász volt (1831—1875). 47. Rézkeverék!

FÜGGŐLEGES: 1. Északi szomszédaink. 2. Számtani középérték. 3. Összevissza varr! 5. Cselekvésre késztető idegi tulajdonság. 6. Félút magánhangzói. 7. Középen hintázó! 8. Angol hosszmérték. 9. Sokszoros világcsúcstartó hosszútávfutónk. 11. Nagy afrikai folyó. 14. ...-rívás. 15. Kiraksz páros betűi. 18. Enyimet, de a közepén! 22. Totózók jelölik be. 23. Szavazatszedő láda. 25. Ételízesítő. 26. Személyes névmás. 27. A Csepel kapusa volt. 29. Olimpiai, világ- és Európa-bajnok tornászunkról elnevezett gyakorlat. 30. Lám, régiesen. 31. Tettető, nagyképűsködő. 32. A magyar atomerőmű jelzője. 33. Hajdan, régen. 35. Rövidített iskola! 36. Európai nemzet. 38. Ötéves... 40. Az „ez" névmás toldalékos alakja (... válik). 42. Elkeveredett sár! 45. Szovjet repülőgéptípus betűjele.

KÉPES REJTÉLY. Ha a feldarabolt képet pontosan összerakod, megtudod, hogy milyen sportot űznek a rajta látható fiatalok.

SAKK

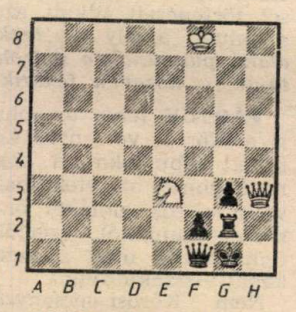

Alábbi feladványunk követelménye: matt két (2) lépésben. Megfejtésül beküldeni csak a kulcslépést kell, vagyis fehérnek azon kezdőlépését, amely után az ellenfél bármit is válaszol, a mattot védeni nem tudja.

A január 5-i Pajtás sakkfeladványának megoldása 1. Fc5—b4! A helyes megfejtők közül jutalmat kaptak: Bodovics Judit (Mosonmagyaróvár), Gellérthegyi László (Gyönk), Molnár Béla (Jászberény) és Takaró Géza (Karancskeszi).

Földeák Árpád

A 4. SZÁM MEGFEJTÉSEI

KOJAK: B, C. – PLACID: 4. – BŰVÖS NÉGYZET: 2; 28; 30; 8 / 24; 14; 12; 18 / 16; 22; 20; 10 / 26; 4; 6; 32. – SZOBRÁSZMŰVÉSZ: Borsos Miklós – CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY: Földiekkel játszó égi tünemény. – MICSODA HALAK: Cselle, viza, kecsege. – MI EZ?: B. –

SPORTSZER NÉLKÜL NEM MEGY.

Hat sportoló keresi a sportszerét. Párosítsd össze a számjegyeket a betűkkel!

ÚTI-KÖNYVET ÍRUNK

Natours

MÁTHÉ KINGA a hó világából érkezett. Télidőben a *Gyermek Utazási Iroda* diák munkatársai a *Normafa Síház* legfőbb segítői: idén már ők kezelték a sífelvonót, s jobb híján maguk álltak be hómunkásnak. Miközben leveregette csizmáját, arca még piros volt a hideg csípésétől, büszkén mondta:

— *Teljes a siker!*

Bizonyságul elővette a hatalmas paksamétát: útikönyvpályázatunk eddigi levelezését. Az egyre szaporodó levelek bizonyítják: nem volt rossz ötlet meghirdetni a közös gyermek-útikönyv írását! Mind többen írják meg szűkebb hazájuk látnivalóit. S az írások megerősítenek bennünket: hány olyan része van hazánknak, amiről bizony, vajmi keveset tudunk! Másrészt, úgy tűnik, vannak, akik figyelő szemmel olvassák lapunkat. Ezt bizonyítják azok a levelek, amelyek éppen a *Pajtáscikkek* alapján íródtak.

E cikkek is segítettek a pályamunkák elkészítésében: legutóbbi útmutatásunk nyomán *Kiss Ágnes Parádfürdőről* már kiváló metszeti rajzot készített! Megértették célunkat a *Kőrösi Csoma* emlékverseny résztvevői, s míg a *makói Szani Editék* bizonytalankodtak, addig mások egyszerűen fogták magukat és elküldték az emlékversenyre készített albumukat pályázatunkra.

S micsoda albumokat! *Szemerédy Ferencné* igazgató kísérőlevelével — írd és mondd — öt nagyszerű összeállítás érkezett *Bugacról*. Úgyhogy az országnak ez a tája már helyet is kapott útikönyvünkben! Az öt közül nekünk a 8/b-sek gyűjtése tetszett a legjobban: *Kovács Tünde, Vörös Edit és Tóth Klára* nagy alapossággal, élvezetesen írja le a falu születését, történéseit, titkait, azét a faluét, amely a *„lepke alakú pusztának a potroha táján, a közepén fekszik"*.

VÁRJUK tehát továbbra is a Kőrösi versenyre készített albumokat, s hogy ne fájjon a szívetek megválni a sok emléket őrző közös munkától, ígérjük: felhasználás után a munkákat visszaküldjük.

Nem Kőrösi-versenyzőként, de máris *versenydíjasként* érkezett a soproni *Reinitz Gábor* (Hunyadi János Általános Iskola, 8. osztály) pályamunkája. *„Mint általában a legtöbb soproni ember, én is szeretek túrázni"* — írja Gábor, majd elvezet bennünket a soproni erdő legismertebb részére, a *Károlyi-magaslatra*. *„Csakis gyalog"* indulhatunk! Írása végigkalauzol bennünket a soproni erdőn, s közben még arra is jut ideje, hogy figyelmeztessen az út nehézségeire, a környező növény- és madárvilágra, a *Deák-kútnál* pedig a *Berzsenyiek* hagyományos ballagási ünnepségére. Elvezet a híres *Lővér-uszodába* és a *Taródi- (vagy Bagoly)* várba, amelyet évtizedek óta egy férfi épít magában...

Vannak visszatérő levelezőink. A budapesti *Rácz András*, a Zsókavári útról másodszor hallat magáról: s újabb levelet küldött *Csiszár Anikó* Örvényesről: tervezett irodánknak egy emblémát. Sokan a névadóversenybe neveztek be. *Csepregi Edit* (Kiskunlacháza) Babi-turi; *Hegyi Attila* (Nagykanizsa) a Juven-Tours nevet ajánlotta, míg *Nyers Ildikó* Budapestről Baby-busz irodát javasol. Mi egyelőre a budapesti *Katrenák Márkkal* értünk egyet: nagyon jó név a Gyermek Utazási Iroda, miért kellene más nevet kitalálni. Nos, ezen is lehet gondolkodni!

Visszatérő levelezőnk Ököritófülpösről *Szabó Katalin* is, aki újabb adatokat küldött, s leírta a nagy tűzvész történetét. Ugyancsak megnőtt a *Dévaványa* feliratú dosszié. Emlékeztek, *Fekete Andrásné* tanárnő jelentkezett: szervezzünk számukra osztálykirándulást. A szervezés megkezdődött, a dévaványaiak megkeresték levélben a budapesti *Ady Endre* úti iskola negyedik osztályát. Az egyéni szállás helyett a tanárnő inkább a közös megoldást választotta.

Mi azonban úgy véljük: lesz még olyan közösség, amely szívesen fogadja ajánlatunkat, s ezért megismételjük: olyan osztályok, közösségek jelentkezését várjuk, akik szükség esetén *otthonukban adnának szállást* más iskola diákjainak. (Ennek fejében természetesen később ők is hasonló módon utazhatnak.)

ÉRKEZETT egy másik kérés is: *Dömsödről Kohlné Rózsa Katalin* tanárnő írt diákjai hegyvidéki nyaraltatása ügyében. A válasz már elment: a *visegrádi jurta-tábor* várja a dömsödi diákokat. Ezzel kapcsolatos egy újdonság: idén már csak a Gyermek Utazási Iroda szervez a visegrádi jurta-táborba résztvevőket.

Hogyan lehet valaki tagja az irodának? Ezt kérdezte Budapestről *Igaz Anikó*. Nos, ezzel a pályamunkával máris bekerültél az iroda alapítói közé. Az alföldi kirándulás útvonala jó ötlet. S ha az iroda munkájával személyesen is meg akarsz ismerkedni, menj el március 16—22. között a *BNV* területén nyíló *Utazás '84* kiállításra. A Natours standjánál ott várrád (és valamennyiőtökre) Máthé Kinga, személyesen! Ugyancsak a személyes kapcsolatot erősíti az újabb lehetőség: aki akarja, *CB-n hívhatja az irodát*. Hívójel: Natours 10 Normafa (10-es csatorna az AM-en). Hívható minden csütörtökön, 16—18 óráig.

S mert igazából csak most indul közös munkánk, úgy döntöttünk: meghosszabbítjuk pályázatunk kiírását. A Gyere velem! útikönyvíró pályázat beküldési határideje folyamatos, utolsó határnap: 1984. december 31. Pályamunkaként szűkebb környezetetek (falutok, városotok) érdekes, színvonalas leírását várjuk, olyan érdekességekkel, amelyek más útikönyvben nem szerepelnek. Pályamunkaként elfogadjuk a Kőrösi emlékverseny első fordulójára elkészített albumokat. Cím: 1122 Budapest, Normafa Síház.

Apropó, Kőrösi! A székesfehérvári hármas: *Bödő Viktória, Farkas Renáta és Ládás Gabriella* (valamennyien a Rákóczi Ferenc Általános Iskola nyolcadik c-sei) TIPI-TOPI cipője olyan nagyszerű, hogy esélyük van arra, hogy valamennyien, mi útikönyvírók — egy cipőben járjunk...

Major Árvácska

JÓL JÁRSZ, HA A PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT SZAKMUNKÁSTANULÓJA LESZEL!

Csak 3 év szorgalom, s a jövedelmed havonta 3200–6000 Ft között lehet!

Az 1984 szeptemberében induló tanévre is várjuk az általános iskolát végzett és most végző lányok jelentkezését budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény!

Díjtalan kollégiumi, leányotthoni elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny, 5 Ft-ért napi háromszori étkezés.

Havonta 500 Ft szociális ösztöndíj,

320–720 Ft tanulmányi ösztöndíj.

VÁLASSZ gyáregységeink közül!

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT

- Lőrinci gyára
  1183 Budapest, Gyömrői út 85–91.
- Újpesti Cérnagyár
  1044 Budapest, Váci út 91.
- Kaposvári gyár
  7400 Kaposvár, Jutai u. 6.
- Miskolci gyár
  3527 Miskolc, József A. u. 21.
- Váci gyár
  2600 Vác, Vám u. 1.

„FONALGYÁRTÓ SZAKMA" megjelölésével várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti és oktatási osztályán.

Kérésre postafordultával részletes tájékoztatást küldünk.

Fiúk jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjúszövőgyárba, az 1984. szeptember 1-én induló tanévre:

géplakatos,

esztergályos,

csőszerelő,

villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felvételi követelmény: a 14. életév betöltése, általános iskolai végzettség.

A tanulmányi idő három év.

Az I. osztályos tanulók tanulmányi ösztöndíja az I. félévben egységesen 310 Ft. A II. félévtől a tanulmányi eredménytől függően 310–500 Ft.

Társadalmi ösztöndíj havonta a tanulmányi eredménytől és a magatartástól függően 500–1000 Ft.

Jövedelempótlék havonta 190 Ft.

A III. évtől 90%-os teljesítménybérben való foglalkoztatás 800–1200 Ft.

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést és munkaruhát biztosítunk. Havonta egyszer hazautazási költségtérítés. A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot fizetnek. A szakmunkásvizsgát követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk. Fiatalok jelentkezését várjuk az 1984. szeptember 1-én induló tanévre.

Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjúszövőgyár,
személyzeti osztály,
Budapest IV., Berni u. 1.
– 1045

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1984/85-ös tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező

LÁNYOKAT — fonó, szövő, kötő;

FIÚKAT — textil- és ruházati gépszerelő szakmunkástanulónak 15 éves korig.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS! A tanulmányi idő 3 év. Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően

— fonó és szövő tanulónak 350—700 Ft,
— kötő és textilipari gépszerelő tanulóknak 150-550 Ft havonta.

JUTTATÁSOK:

A társadalmi ösztöndíj két részből áll:
— alapösztöndíjból, amely havonta 450-550 Ft és
— tanulmányi pótlékból, amely a tanulmányi eredménytől függően változik: jeles tanulmányi előmenetel esetén az alapösztöndíj 50%-a, jó tanulmányi előmenetel esetén az alapösztöndíj 40%-a, közepes tanulmányi előmenetel esetén az alapösztöndíj 30%-a.

Kollégiumi elhelyezés minden vidéki tanulónak, teljes ellátással munkaszüneti napokon is.

Iskolaköppenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít.

Évente két alkalommal kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 3500-4500 Ft. Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk havi 100-160 Ft-ért.

Továbbtanulásra lehetőséget biztosítunk. Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.
Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk.

Cím: BUDAPRINT PNYV Kelenföldi Textilgyár,
személyzeti-oktatási osztály,
Budapest, XI.
Budafoki út 111—113. — 1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

BUDAPRINT BUDAPEST

HIRDETÉS

Ő HOZOTT VOLNA?

Anyu mesélt valami ilyesmit, amikor még egészen kicsi voltam, és titokzatosan mosolygott hozzá. Végeredményben kedves történet. A gólya, amint csőrében a gőgicsélő pólyással, méltóságteljesen köröz a házak felett, a földről pedig részint riadt, részint reménykedő tekintetek kísérik az útját.

Na várjunk csak. Ami engem illet, még úgy-ahogy elképzelhető a dolog. Mert szárnyaló a lelkem, és szelíd a természetem, akár a gólyának. (Bár arról, hogy milyen szelíd egy gólya, érdekes lenne egyszer egy béka véleményét is meghallgatni.) A fékezhetetlen Kotaskáról azonban már nehéz elképzelni ugyanezt. Ha hinni lehet a legendáknak, ő már a pólya helyett is kényszerzubbonyt viselt. Ha megmaradunk a madaraknál, akkor a fékezhetetlen Kotaskát minden bizonnyal egy szirtisas hozta.

Azt meg végképp nem értem, hogy a gólyákkal kapcsolatban miért kell ilyen kitalált meséket terjeszteni, amikor szolgálnak ezek a szárnyasok valódi csodákkal is.

Ez a család például már tavaly is ugyanitt fészkelt. Ősszel aztán elrepültek valahová Afrikába, ott kedélyesen átkelepelték a telet, aztán hazajöttek. Mert „tudták", hogy valahol Európában várja őket egy meghitt családi fészek.

Most képzeljük el, mekkora pont lehet Európa térképén egy ilyen gólyafészek. És ezek a madarak ennek ellenére — valahonnan Afrika mélyéről indulva — mégis megtalálják.

Erről kellene írni egyszer egy igaz mesét!...

—R —R

KASTANKA

CSEHOV ELBESZÉLÉSE NYOMÁN
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: DARGAY ATTILA

5

BÚCSÚZIK A TÉL

(No, és a hókutya)

FOTÓ: POTZMANN JÁNOS

A RIMÓCI LÁNYOK

Cikkünk a 16–17. oldalon

Fotó: Szalay Béla

84/10

XXXIX. ÉVF. • 1984. MÁRCIUS 8. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

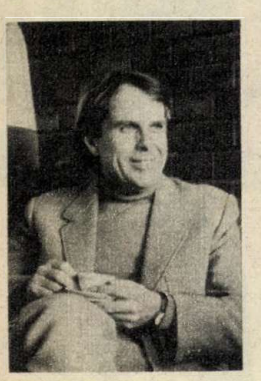

Az „áruló" árnyékában. Görgey, Görgeyről Kétféle szemlélet. Az egyetlen lehetőség.

Az EDDA újjászületése. Még mindig Presleyről. Egy slágerénekes válsága. „Első emelet" a Popklubban.

Életképek, csataképek. Szigetvár ostroma. A népművészet rangján. Ólomkatonák az NDK-ból.

margó

NŐNAPON — LÁNYOKNAK

Kérlek, ne akarjatok olyanná lenni, mint a férfiak! Ijesztő még elgondolni is, milyen sivárrá, kietlenné válna ez a világ, ha a férfias férfiak mellett férfias nők népesítenék be. Erre most beidegződött mozdulattal meg lehet lengetni az évszázada magasra emelt zászlót, de mégis, olvassátok el rajta a jelszót előbb: „egyenjogúság"! Nem „egyformaság"! Ha válaszul statisztikákat rángattok elő — talán van köztetek olyan, aki azokat is böngészgeti —, és számon kéritek, hány nő miminiszter, vállalatvezető, tsz-elnök, akadémikus és ezzel szemben hány férfi —, igazatok van. Ami a számokat illeti. Csakhogy e számarányok megváltoztatásának éppen hogy nem módja a hasonulás egy férfiak kitalálta férfieszményhez.

Logikus azzal érvelni, hogy hiba, súlyos tévedés, ha egymáshoz kötünk egymástól független dolgokat. Vagyis, mi köze az alkalmasságnak, a rátermettségnek ahhoz, hogy nő vagy férfi az, akiben a rátermettség, a tehetség lakozik? Csakhogy a puszta logika ebben az esetben is kevés. Kevés józan ésszel belátni a nyilvánvalót, mert a szerepeket sem a józan ész osztotta. A szükség alakította ki, azután nemzedék örökítette nemzedékre, hogy a kétnemű emberiség egyik felének ez, másik felének az a dolga. Azután a hiú férfi, mert az ő kezében volt a fegyver, elhitette magával, hogy természettől fogva parancsol, az övé a hatalom. Hiszen ő az erősebb. A nő pedig meghagyta őt ebben a hitében, mert mindig is józanabb volt, és tudta, az ő gyengesége mennyivel erősebb a férfi erejénél. Hol van már az a világ, amikor számított valamit is a nyers erő? De az ember makacsul ugyanazt a szerepet próbálja ismételgetni. Pedig a színpadon már mások a díszletek, a régiek elkorhadtak, vagy elhordták őket, mert már egészen más színdarab van műsoron.

Legyetek nők! Ha nem lenne minden ünnepélyesség híján, ezen az ünnepi napon is úgy fogalmaznék a pontosság kedvéért: legyetek olyan emberek, akik tudva tudják, hogy az emberiség nőnemű feléhez tartoznak. Milyen mulatságos, amikor egy sereg nagyeszű férfiú összeül és hosszasan, bölcsen tanácskozik a nők érdekében! Milyen nevetségesen önhitt dolog, ha férfi akar okosat mondani a nőről a nőnek. Hát szépet próbálok inkább. Hiszen ti olyan titok tudói vagytok, a születés jogán, amely titoknak férfi soha nem juthat a birtokába. Szedjétek össze minden női bölcsességeteket, és fonjátok szorosabbra gyöngeségetek hálóját a föld körül. Azt a puha erős hálót, amelyen eddig mindig fönnakadt a fegyverért nyúló, ostoba férfikéz, amióta csak világ a világ. Hogy világ is maradjon. Emberi világ. Hiszen ma már talán az múlik ezen.

Nádasi Tibor

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.0633 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-19583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

TISZA-PARTI EMLÉK-GYÖKEREK

Akkor, amikor a kérdés kiszaladt a számon, már jó ideje beszélgettünk. Voltaképpen dehogyis akartam én föltenni *azt a kérdést*, egy darabig el-elhessegettem, amikor éppen indulni készült a számon. Aztán egyszerre csak — talán figyelmetlenségből, talán nagyon is akarva — mégiscsak megkérdeztem:

— *Ha majd felnőttök, ki akar közületek itt élni?*

— Itt, Tiszasülyön?

— *Nem. Itt, Magyarországon.*

Rámnéztek nagy, csodálkozástól elkerekített szemekkel. Nem értették a kérdést, hogyan is értették volna? Nem látták *Magyar József* filmjét, *A mi iskolánkat.*; így aztán nem láthatták azt a jelenetet sem, amelyben a fenti kérdésre egy harmincas létszámú osztályból — írd és mondd — 2 (azaz: kettő) gyerek felelte (igaz, pirulva és szégyenkezve), hogy ő igenis *itt akar, itt fog majd élni.* Kettejük kivételével a többi *külföldön, nyugaton* képzeli el az életét.

Ha a tiszasülyi gyerekeket faggatják — reménykedem —, talán más lett volna a válasz. Talán a rendező választása volt szerencsétlen — vigasztalom magam —, ott ahol erősebbek az emlékek, erősebbek a gyökerek, talán másképp gondolkodnak a tizenévesek.

Vizsgálgatom: mifajta emlékgyökerek lelhetők fel itt, a *Tisza*-parti *Tiszasüly* múltjában nincs sok kapaszkodó. A falu településtársaival egy életet élt: a néhai urasági birtokon néhai urasági cselédekből verbuválódott a község. A negyvenes években négyezernél is több lakosa volt, ötszázas iskolája; most vagy *kétezren* lakják, *kétszázhatvan*

A Tisza, a „szép és kegyetlen" folyó a mai tiszasülyi gyerekeknek már csak a szép arcát mutatja

az általános iskolások száma. A város, a munka elszólította innen is az embereket. Mentek is családnyi népek a szomszédos *Szolnok* vagy a *főváros* közelébe. Ahogy az iskola igazgatója, *Járom István* mondja: *iastúl-fiastúl.* Kényszerből senki se maradt, aki maradt, az azért tette, mert itt akart élni.

— Magam negyvenhatban kerültem az iskolába — emlékezett az igazgató. — Háború után, fiatal tanárként, akkor néhány évre tervezve a tartózkodást. Negyven éve lesz lassan, hogy itt élek és én már el sem megyek innen.

Nem tudom, mit jelenthet negyven év egy falu életében. Járom István tudja. „Nem olyan régen halt meg nálunk egy olyan ember, aki életében nem látott vonatot."

— *Kinek nincs otthon televíziója?* — kérdeztem a tiszasülyi diákokat. Tucatnyian ültek az asztal körül, *egy sem* tette föl a kezét.

— *És kinek van színes tévéje?* Hárman jelentkeztek.

Lehet, hogy ezek a *változások* is jelenthetik a gyökeret? A tizenévesek persze nem mérhetik föl az életváltásokat. A mindennapok történéseit talán igen.

— *Milyen az élet Tiszasülyön?* — kérdezgettem tovább beszélgetőtársaimat.

— Felszabadult — fogalmazott a többiek nevében is, egyetlen szóba tömörítve a lényeget a nyolcadikos Veress Nóra. Felszabaduláson persze azt kell gondolni, amit a tiszasülyi diákok is gondoltak: a vidéki gyerekek nagyobb játéktereit, a futás szabadságát. Vagy azt az egyszerű, el nem hanyagolható dolgot, hogy errefelé mindenkinek *van saját állata.*

— *Gondoltatok már arra, hogy egy-egy kis állat nevelgetése mekkora kötődés lehet?*

Varga Zoli sose gondolt erre. Ő csak egyszerűen szereti az állatokat, úgy lehet, szüleitől örökölte az állatnevelés, gazdálkodás szeretetét. Tehenek, disznók, galambok mellett most a legkedvesebb a *Berci*, a kisbirka. Gondozása a két Varga fiú gondja. *Feri* a kisebb, Zoli a nagyobb, már ötödikes. Kedvenc tantárgya a *történelem*, azon belül is az őskor és a középkor.

— *Te Zoli, miért fontos a múlttal foglalkozni?*

— Miért? Mert jó tudni, kik voltunk, honnan jöttünk.

A mai tiszasülyi gyerekek ősei cselédek voltak, ma a maguk gazdái: ezerötszáz embernek a helyi állami gazdaság és a téesz ad kenyeret. Szövetkezetekbe tömörültek a halászok is; amikor az ősi mesterség után kutattunk, jószerivel egyetlen magányos halászembert találtunk, a hetvenöt éves *Csörögi Józsefet.*

— *Milyen volt régen a Tisza?*

— Kegyetlen! Szép!

— *És a munka?*

— Az is. Szép és kegyetlen.

A tiszasülyi *„öreg halász"* máig kijár *tengerére.* Megvívja csöndes harcait a maga nagy halával. De már csak néhány kiló az, ami a szákba akad. Amikor hidegebb idő járja, jó halász módjára hálói közt forgolódik: itt egy húzás, ott egy eresztés. A halászember mindig talál magának tennivalót.

— *Te jártál már kinn öregapáddal a Tiszán?*

Csörögi Szilvia, hatodikos, elintette kezével a kérdést.

— Nem lánynak való mesterség az. Meg aztán a ladik még öregebb, mint a nagyapa, el sem bír kettőnket.

Úgy lehet, a vén ladik kevés már kettejüknek. De az emlékek, amik gyökereztetnek, ugye mindannyiunkat megbírnak?

Így emlékezett egy gyökeret adó névadóra Járom István igazgató.

— 1956 után úttörőcsapatunk kétszázötödikként alakult újjá az országban. Addig *Petőfi Sándor* nevét viseltük, az újjászületés megérlelte a névadót is. Petőfiről akkoriban sok csapatot neveztek el, akkor gondoltam ki: lennénk mi *Móra Ferenc* csapat! Magam *kiskunfélegyházi* vagyok, Móra nagy tisztelője. De egyedül nem akartam dönteni. Elővettem Móra novelláit, kiálltam a gyerekek elé s fölolvastam azt, amiben leírja: hogyan lett ő gimnazista. Gyerekeim tátott szájjal hallgatták a történetet, s a fölolvasás után egyhangúlag fogadták el névadónknak Móra Ferencet.

A 205. számú Móra Ferenc Úttörőcsapat vezetője maga is tiszasülyi. *Véghné Mihálycsik Erzsébet* itt született a Tisza partján, itt járt általános iskolába és itt lett tanító az övéi közt.

— *Hogy élnek a gyerekek a Tisza partján?*

— Másként, annyi bizonyos, hiszen ez mégiscsak kis falu, mégiscsak vidék. De hogy jobban, vagy rosszabbul-e, mint másutt, azt már nem állíthatom. Nem mondom, egy színházért utaznunk kell egy órát, de azért a tiszasülyi gyerekek is eljutnak színházba. Aztán meg van itt valami, ami a mi falunk ereje: nem tudok olyat kérni a csapatnak, amit bárki — legyen az a téesz, a tanács vagy éppen a szülő — első szóra és a legjobb tudásuk szerint ne teljesítenének. Nélkülük, a felnőttek segítsége nélkül talán sose jutottak volna el gyerekeink a táborokba, országjáró kirándulásokra, vagy sose

A jó halászember télen is talál magának elfoglaltságot. Csörögi nagyapónak Szilvia unokája segít

TISZA-PARTI EMLÉK-GYÖKEREK

Közös iskolai élmények: az együttes ének és a közös olvasás

Így készül a batik. Aki készíti: Baksay Melinda és Veréb Éva

lett volna olyan úttörőházunk, amilyen most van.

A tisztasülyi gyerekek nem említették a falubeli felnőttek igyekezetét, meglehet, észre se nagyon veszik, meglehet, természetes számukra, hogy ők egyelőre még *csak kapnak*. Ültek velem szemben a nagy asztalnál, kérdésemre, hogy hol fognak majd felnőttként élni, kerekítették csak szemüket. Magyar József döbbenetes képsorait látva már értetlenkedésük és csodálkozásuk is biztatás volt.

Napjaik a Tisza-partján: életük és emlékeik gyökerek lehetnek. S eljön az az idő, amikor hovatartozásukat hangosan is kimondják.

Major Árvácska
Fotó: Wagner Margit

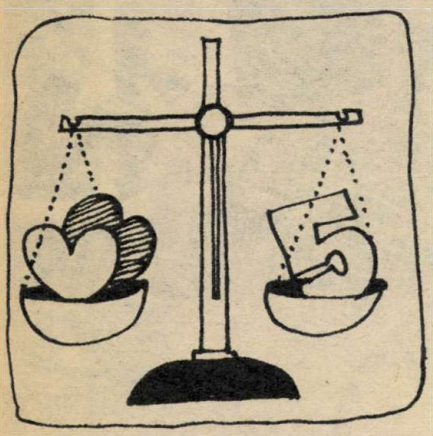

EGY SZERELMES TINI. Sokszor írtam már arról, hogy az őszinteség a legjobb módszer. Ezért beszéltél te is otthon a fiúról, akivel megismerkedtél, s édesanyád mégis haragudott miatta. Azt már meg sem merted kérdezni, hogy találkozhatsz-e vele, mert úgy gondolod, hogy úgysem engednének el. Attól félnek, hogy rosszabbul fogsz tanulni. A fiú kollégista és csak hét végén tudnátok találkozni. Nagyszerű lehetőség! A fiú egész héten nincs a közeledben, tehát légy szíves, hét közben most kettőzött erővel tanulni. Gondolj arra, hogy érte is teszed. Ha a négyes átlagodat még javítod, akkor a szüleidnek már biztosan nem lesz kifogásuk az ellen, hogy szerelmes vagy. Tehát az első feladat, hogy jóra fordítsd azt a sok energiát, ami felgyűlt benned. Ha ez sikerült, és szereztél néhány ötöst és kevesebb a rossz jegy, akkor újra állj édesanyád elé és kérd meg, hogy szombaton vagy vasárnap engedjen el a fiúval sétálni. Ha nem kéred meg, akkor nem is fog elengedni, de ha ilyen előzmények után kéred rá, akkor biztos, hogy megérti.

BAJ. Tévedsz! Egyáltalán nem baj, hogy tizenkét évesen még nem menstruálsz. Előfordul, hogy valakinek már ennyi idős korában jelentkezik a vérzése, de 16 éves korig nincs ok aggodalomra. Várj türelemmel, esetleg kérdezd meg édesanyádat, hogy neki mikor volt az első menstruációja, és megnyugszol, amint elmondja, hogy ő is 13—14 éves volt. Nem szégyen, hanem alkati adottság, hogy valaki később érik. Ha úgy teszel, mintha nem érdekelne a gúnyolódás, akkor „nagylány" barátnőid hamar ráunnak majd a csúfolódásra!

FÉLEK. MIT TEGYEK? 13 éves vagy és az a bánatod, hogy a szüleid hallani se akarnak arról, hogy fiúkkal járj. Meg tudom érteni a szüleidet, még nagyon fiatal vagy és nyilván féltenek. Meg aztán újdonság még számukra, hogy a lányuknak ilyen problémái vannak. Lassan hozzászoknak a gondolathoz és egyre többet megengednek majd.

KÉNYELEM. A nőgyógyászok mindinkább azon a véleményen vannak, hogy az egészen fiatal lányok inkább ne használjanak tampont, még mini tampont sem. Sokkal egészségesebb a vatta.

ÉJJELI CSÓK. A furcsa, szép álmod csak annyit jelent, hogy egész lényed készülődik már a szerelemre. Ez foglalkoztat ébren is, mert még sose voltál szerelmes és szeretnél az lenni. Ez az erős vágy idézte elő azt a szép, romantikus álmot. 15 éves vagy, remélheted, hogy csodás álmod hamarosan valóra válik.

KORAI GYEREK. Az nagyszerű, hogy szeretitek egymást, de nem tudom, gondoltatok-e már olyan prózai dologra is, hogy egy gyereket el kell tartani. 18 éves korig egy lány nem elég fejlett a nemi kapcsolathoz, sem testileg, sem lelkileg, nem beszélve az anyaságról, ami nagy testi-lelki megpróbáltatás minden nő számára, még akkor is, ha örömmel vállalja. A gyerek nem baba, akit ha meguntál, a sarokba lehet dobni, hanem állandó gondoskodást, odafigyelést igényel. Most még tanulnotok kell és most kell elkezdeni élvezni az életet, mert mikor az embernek gyereke van, sok dologról le kell mondania. A korai házasság ritkán hosszú életű, a gyereknek pedig anyára és apára, rendezett családra van szüksége ahhoz, hogy egészséges, boldog ember legyen belőle. Mi lenne, ha egyszer csak másba szeretnétek bele, és már csak nyűg a gyerek a nyakatokon, de nem lehet már megszabadulni tőle? Az jó, ha mindketten akarjátok, de a megvalósítással még várjatok 5—6 évet, hiszen a gyerek önálló emberi lény, nem pedig a szülők szórakoztatására szánt játékszer! Ha már nemi kapcsolatotok van, feltétlenül védekezzetek, de nagyon helytelen, hogy nem volt türelmetek kivárni vele azt az időt, amikor igazán éretteknek lesztek hozzá!

MISI. Megismerkedtél egy öt évvel idősebb fiúval, aki mindenáron fel akar hívni a lakásukra. Közben más lányokkal is csókolózik a szemed láttára; azt kérdezed, hogy mit is tegyél, hogy folytatódjon-e ez a kapcsolat? Semmiképp nem ajánlom, hogy felmenj hozzá, még akkor is ezt írnám, ha megbízható, jól ismert fiúról lenne szó, akivel nagy, boldog szerelemben vagytok. Nem lenne jó, ha ilyen fiatalon kezdenéd a nemi életet, ráadásul olyan fiúval, aki nem sokat törődik veled. Nem kell máris elfelejtened őt, de húzz magadnak egy határt, hogy meddig vagy hajlandó a szeszélyeinek eleget tenni. Remélem, hamarosan akad majd korban jobban hozzád illő fiú.

ELRONTOTT ÉLET. Későn kezdtél gondolkodni, sőt, későn írtad a levelet is, ha valóban azt gyanítod, hogy „baj" történt. Azóta már biztosan tudod, hányadán állsz. Nagyon remélem, hogy a menstruációd csak az ijedtségtől maradt el. Próbáld meg kiszámolni, melyik napon kellene megjönnie a következő vérzésnek és igyekezz „beállítani" a szervezetedet arra, hogy aznap menstruálni fogsz. Ha csak lelki okai vannak a vérzés elmaradásának, akkor talán így sikerül „visszacsalogatni". Ha a vérzés elmaradását mégis terhesség okozza, az most már egyértelmű számodra, és feltétlenül fordulj nőgyógyászhoz. Örülnék, ha megírnád, mi a helyzet.

KISEBB. Az nem baj, hogy szerelmes vagy, az sem, hogy a fiú kisebb nálad, ha benneteket nem zavar. Az viszont baj, hogy a szüleid ellenzik a kapcsolatot. De azért, ha meggondolod, tizenhárom évesen valóban lenne még időd arra, hogy fiúval járj. Lassan majd megszokják a szüleid a gondolatot, főként, ha nem rontasz a tanulmányi eredményeden, nem érkezel haza későn, és nem kap-

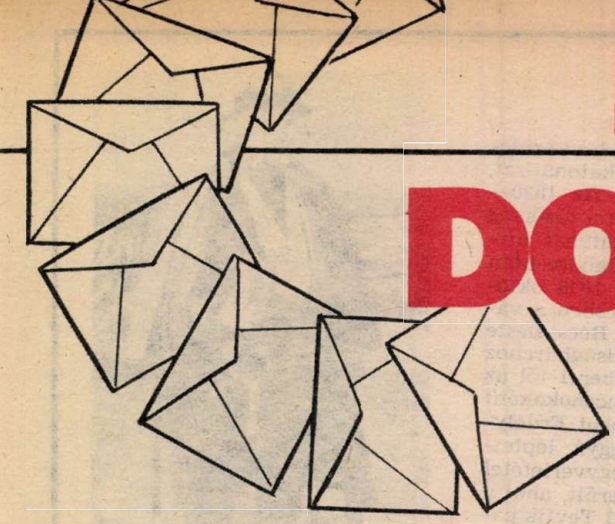

BIZALOM DOKTORNŐ

DR. LUX ELVIRA PSZICHOLÓGUS ROVATA

hatnak rajta semmiféle füllentésen. Hidd el, ők szeretnék leginkább, hogy boldog legyél, és épp ezért ijedtek meg ettől a korai kapcsolattól. Aggodalmuk a szeretet jele, igyekezz először te megérteni őket és csak aztán várd el tőlük a megértést!

SZOMORÚ LÁNY. A pattanáson a szomorúság nem segít, legfeljebb egy jó kozmetikus. Azt írod, nem is nagyon pattanásos az arcod, akkor meg miért vagy úgy elkeseredve? Nyomkodni tilos, tessék rendszeresen kozmetikushoz járni, majd ő szépen kikezeli a bőröd, és talán ezzel a kedélyedet is!

EGYFORMA SZERELEM? Addig örüljetek, amíg Sanyi nem tud választani köztetek. Abban a pillanatban, hogy Sanyi kiválasztja egyikteket, a „vesztes" valószínűleg megharagszik a nyertesre és nem akar többé barátkozni vele.

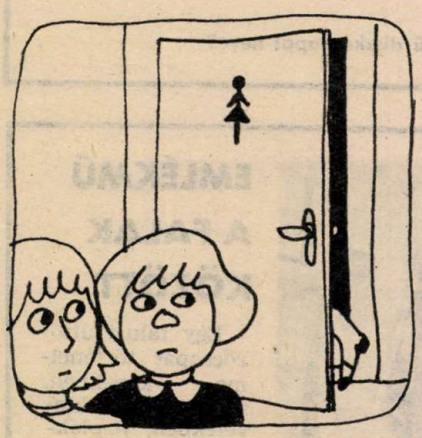

SZILVI ÉS ÉN. Tizenegy éves vagy és már másfél éve menstruálsz. Az a problémád, hogy az osztálytársnőidnek nem jött még meg a menstruációjuk és nem is értik, hogy miért jársz időnként „csomaggal" a WC-re és emiatt cukkolnak. Javaslom, egyszer meséld el az osztálytársnődnek, akivel leginkább jóban vagy, hogy te már menstruálsz, és ezért van szükséged a „csomagra".

Nem erény, ha valakinek jóval előbb jelentkezik a vérzése, legfeljebb egy kicsit kellemetlen, hogy ilyen hamar nagylány-gondokkal kell megküzdened, de azért jó érzés lesz, hogy most már büszke lehetsz arra, ami miatt eddig csúfoltak.

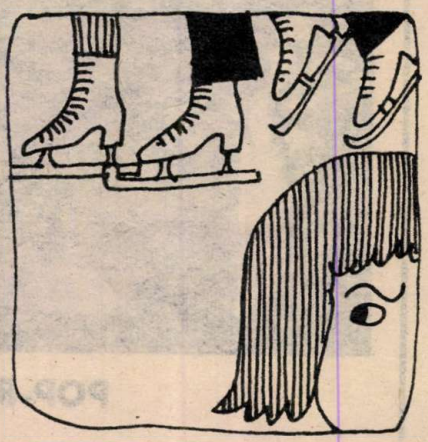

BARÁTNŐ. A féltékenység kellemetlen érzés, sajnos, barátságnál is előfordul, nem csak szerelemben. A féltékenység sebezhetővé, kiszolgáltatottá tesz. Semmiképp se vond felelősségre a barátnődet, hogy miért ment mással korcsolyázni. Tégy úgy, mintha nem bántana a dolog. Ha duzzogsz, játszod a sértődöttet, akkor végképp elrontod a hangulatot, és nem is vágyódik majd a társaságodra. És gondold csak meg, nem is olyan nagy tragédia, ha valakinek egyszerre több barátnője is van!

HOL JÁR AZ ESZEM? „Mindennap elhatározom, hogy megtanulom a leckémet. Kezembe is veszem a tankönyvet, de már a harmadik, negyedik sor után azon veszem észre magam, hogy nem tudom, mit olvasok. Nagyon bánt az egész, hiszen én szeretnék tanulni." Azt írod: szeretnél tanulni. Ez csupán feltételes mód. Ennél több kell: parancsoló mód. Parancsolj magadra, hogy az elkövetkező másfél vagy két órában igenis tanulnod kell. Tegyél el az asztalról mindent, ami elterelheti a figyelmedet. Például a magnót, amely kedvenc együttesed dalait őrzi, vagy a fordulatos regényt tartalmazó könyvet. Mielőtt leülnél, nyisd ki az ablakot és friss levegővel szívd teli a tüdődet, néhány tornagyakorlattal mozgasd meg az izmaidat. Gondolj arra: milyen jóleső érzés az, amikor jól felelsz és tanárod megdicsér. De azért meg kell dolgozni. És te most meg akarsz dolgozni érte. Ilyen előzmények indíthatnak el a hasznot hozó tanulás útján. Rajtad, akaraterődön múlik, hogy határozottan haladhass rajta.

BIZTOS VÁLASZT szeretnél arra a kérdésre, hogyan rázd le magadról a számodra ellenszenves fiút. Nehéz kérdés, hiszen már tapasztaltad: minél jobban küldöd, annál inkább jelentkezik. Természetes jelenség ez, s a fordítottja is igaz: hány lány írja, hogy hiába ír vagy üzen a fiúnak, az még mindig nem szeretett bele. A vonzódás taszítást, a taszítás vonzódást vált ki a másik emberből. No persze nem az a megoldás, hogy most te kezdd üldözni a szerelmeddel (bár lehet, hogy hatásos lenne). Van egy ötletem: ha már őt nem tudod rávenni, hogy békén hagyjon, döntsd el, hogy ezentúl nem bánod, hogy örökké ott somfordál, sőt büszke leszel rá, hogy valaki egyfolytában imád. Ez téged nem kötelez semmire, de ha megbarátkozol a gondolattal, majd meglátod, hogy nem is olyan rossz!

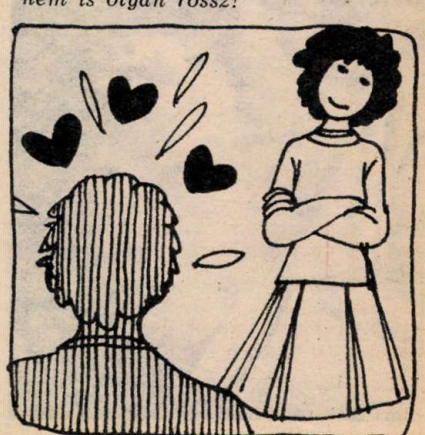

ZSIBONGÓ

KOCCANÁSOK

A bundabéléses, jobb- és balkezes (vagyis összeillő egy pár) kesztyű ott hevert a járdán a villanyoszlop mellett. A lány vette észre. Fölvette. Mutatta az anyjának.

– Nézd anyu, majdnem új! – Fölpróbálta. – És jó nekem...

Az anyuka hallgatott. Néhány lépés után újra a kislány szólalt meg.

– Lehet, hogy ők hagyták el? – mutatott az előttük vagy száz méterrel baktató családra. – Megkérdezzem?

– Hagyd, nem az övéké! – jelentette ki egy mindentudó fölényével az anya.

A lányát azonban – látszott rajta – nem sikerült meggyőznie. Az anyuka szerencséjére is!

(Szente)

EGY KÉP – EGY MONDAT

– Mosolyogj szépen, úgy mint én!

TUDOD-E?

190 éve, 1794. március 14-én született Bem József lengyel katonatiszt, magyar honvédtábornok. Az 1830–31. évi lengyel felkelésben a tüzérség irányítójaként szerzett katonai hírnevet. A lengyel szabadságharc után emigrációba kényszerült. 1848 októberében a forradalmi Bécsben a város védelmét irányította. Bécs eleste után a magyar szabadságharchoz csatlakozott. 1848. december 1-től az erdélyi hadsereg főparancsnokaként kiűzte a császári csapatokat Erdélyből. 1849-ben altábornaggyá léptették elő. A világosi fegyverletétel után Törökországba emigrált, ahol a török hadseregben Murad Tevfik pasa néven, parancsnokként szolgált.

POP-REJTVÉNY

Dévényi Tibor kérdése:
– Mi a Magyarországon is járt, népszerű diszkócsapat neve?

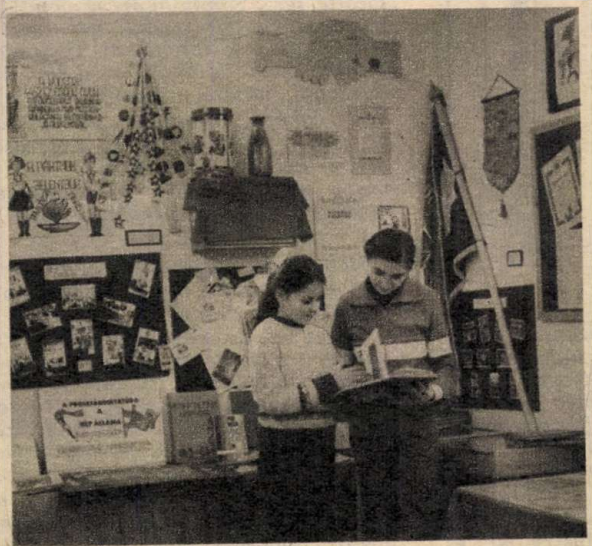

EMLÉKMŰ A FALAK KÖZÖTT

Egy falusi úttörőcsapat történelme képekben, zászlókban, oklevelekben, naplókban és győzelmi érmekben elbeszélve. A kocséria múzeumot létesítettek.

Összegyűjtöttek mindent, amit csapatuk múltjából fontosnak tartanak, amiből tanulhatnak.

ŰRHAJÓSJELÖLT?

Nem űrhajós kiképzés folyik itt, csak egy sima orvosi vizsgálat a Sportkórházban. Így mérik a tüdőből kipréselt „fáradt" levegő szén-dioxid tartalmát.

SZÁGULDÁS

Akár egy titokzatos, messzi világból érkezett lovag, olyan a képen látható fiú. Tíz-tizenöt éve még elegendő volt egy kötött sapka is, ma viszont már csak bukósisakban állhatnak rajthoz a síelők, s a nagy sebesség miatt szemüveget viselnek.

PLANETÁRIUMI MŰSOR

A budapesti Planetáriumban március 13-án 16 órai kezdettel a „Kalandozás az égbolton", 15-én 16 órakor „Az űrkutatás negyedszázada", 16-án 16 és 18 órakor „A Világyetem hangja" című programon vehetnek részt az érdeklődők.

A 4—7. osztályosoknak március 13-án 10 órakor, 15-én 12 órakor, 16-án 14 órakor, nyolcadikosoknak, elsős és másodikos gimnazistáknak, szakközépiskolásoknak és szakmunkástanulóknak március 15-én 10 órakor tartanak előadást.

GYEREKEK KAMERÁVAL

A szovjetunióbeli Tbilisziben nemrég gyermek amatőr-filmfesztivált rendeztek. Összesen hatvan stúdió filmese mutatkozott be, köztük magyar, NDK-beli, NSZK-beli és jugoszláv gyerekek is. A versenyen száz alkotást, játék-, dokumentum- és rajzfilmeket, híradókat láthattak az érdeklődők.

A PAJTÁS TELEXE

Kőszegen tavaly minden eddiginél több; 19 millió forint értékű társadalmi munkát végzett a lakosság. Ily módon több olyan orvosi rendelő, játszótér, sportpálya, járda építését, fásítást, parkosítást tudtak befejezni, amelyek pénzügyi források hiánya miatt csak később készültek volna el. Kuktaszakkört alakított a Fejér megyei Élelmiszer-kereskedelmi és Vendéglátóipari Vállalat négy évvel ezelőtt a székesfehérvári nyolcadikosoknak. Tavaly a vállalat szakácstanulóinak több mint a fele a kuktaszakkörből került ki. Most azt tervezik, hogy a végzős lányoknak — önköltséges alapon — főzőtanfolyamot indítanak. * A Himalája egyik hegyének, a csaknem 7900 méter magas Himalchulinak a megmászására készülnek a Budapesti Belvárosi Természetbarát Klub és más egyesületek hegymászói. Augusztusban indulnak mintegy 7 tonnányi szereléssel a nepáli Katmanduba, ahol 140 helybeli teherhordó és 10 hegyi vezető csatlakozik hozzájuk, segítve terveik megvalósítását. * Felújították a pápai Kékfestő múzeumot, a híres Kluge kékfestő-dinasztia kétévszázados műhelyét. Az 1500 műtárgyat, ipartörténeti emléket őrző múzeum gazdag anyagát folyamatos cserével mutatják be a látogatóknak.

FIGYELD A KULCSOT!

ZSIBONGÓ

SZÖRNYŰ LÁTOMÁSOK

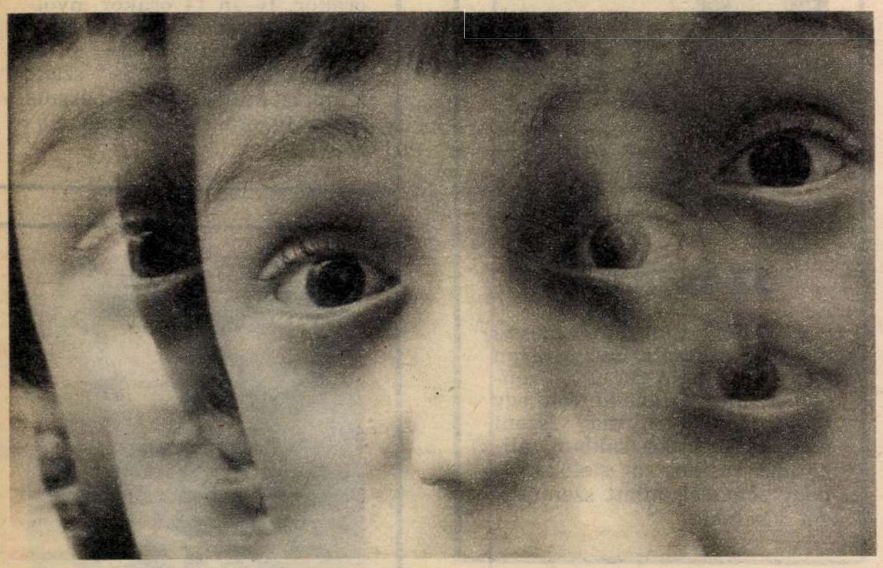

Egy apa, egy anya és egy szomszédasszony... Ők hárman nem ismerik egymást, s hogy most itt együtt, illetve egymás után megszólalnak, annak az az oka, hogy mindhárman veszélyeztetett gyerekekről beszélnek. Nevük, címük nem is fontos, hiszen amiről szólnak, az (bár legjobban ugyan őket nyomasztja) nem csak az ő gondjuk...

AZ APA

— Látott már részeg gyereket?... Én még nem. De olyat, aki ivott, aki spicces volt, olyat már láttam. És félek, hogy nem utoljára.

Tizennégy éves lesz a fiam júliusban. Stramm kölyök. Magas, már akkora, mint én. A haja ilyen szőke, mint az enyém. Sokszor eszembe jut; amikor kicsi volt, a vállamra vettem, a hajamba kapaszkodott, el nem engedte volna a világért sem... Nemsokára ő tud vinni engem, annyira megemberesedett. Ha eljutunk odáig...

Tudja, nem vagyok valami jó viszonyban az anyósommal. Az apósommal igen, de ő nem rúg labdába. Náluk az asszony az úr. A mi torzsalkodásunk vagy másfél évtizeddel ezelőtt kezdődött. Akkor az anyósomnak sok mindenben igaza volt, s megszerzett fölényét most is érezteti.

Hogy' is kezdődött? Nem állítom, hogy az anyósomék az okai, de tény, hogy a gyerek náluk itta az első pohárka likőrt, még évekkel ezelőtt. Az anyja legalábbis így mondta. Az anyósom szerint viszont az én vérem dolgozik benne.

Én ugyanis megjártam már a pokol bugyrait. Ittam. Iszákos voltam, majd alkoholista lettem. Több évig tartott, de végül meggyógyultam, meggyógyítottak. A feleségem tűrt, kitartott mellettem. Keserves élete volt. Most ő van kórházban, többet beteg, mint nem, valamilyen női nyavalyával kínlódik. Egy gyerekünk van. Nem is lehet több. Anyagilag, annak ellenére, hogy a feleségem betegeskedik, most már rendbejöttünk. Én vagy tíz éve egy korty alkoholt nem ittam. De még most is nehéz megállni. Pláne most; a feleségem kórházban, az anyósom piszkál, a gyerek meg... Igen, ez a legborzalmasabb. A fiunk iszik!

Nem, még nem volt részeg, de iszik. Azt sem tudom, hogy hol, kikkel, semmit nem tudok. Csak azt látom előre, hogy mi lesz belőle... Ha így folytatja... Kínomban, tehetetlenségemben ordítani tudnék. Nem hallgat rám. Azt is mondta, hogy nekem aztán igazán nincs jogom pofázni... Mást nemigen mond, mert nem beszélgetünk. Nem tudunk beszélni egymással. Én szeretnék. Lehet, hogy ő is, de mintha más világban élnénk.

AZ ANYA

Törékeny, alacsony, fáradt szemű asszony. A benne vibráló feszültséget igyekszik elnyomni, de megmegránduló kezeinek nem tud parancsolni. Míg beszél, néha jobbrabalra kapja a fejét, látszólag teljesen indokolatlanul.

— A férjem autóbaleset áldozata lett. Itt maradtam két gyerekkel. Zita most tizenhárom éves, Sanyika nyolc. Zita szép, fejlett lány. Az arca még kislányos, pufók, kerek szemű, de ha kiöltözik, már érett nőnek látszik.

Amikor Sándor, a férjem meghalt, ennek már négy éve, azt hittem, a világ dőlt össze. Ha nincsenek a gyerekek, utána mentem volna. Sanyika még pici volt, nem is fogta föl, hogy mi történt, de az én kislányom, mint egy nagylány, úgy viselkedett. Sose felejtem el: odabújt hozzám, átölelt, megsimogatta a kezem. „Anyu, én majd vigyázok rád!" — ezt mondta.

És most? Én nem tudok vigyázni rá...

Tizenkét éves volt, amikor először rágyújtott. Az én cigarettámból csent el egyet. Nem is tagadta. Megszidtam, de úgy istenigazából nem tudtam haragudni rá. Annak idején én is cigiztem. Később kezdtem, mint ő, de minden tiltás ellenére meg-megpróbáltam.

Azt akartam, hogy barátnők legyünk. Hogy semmi titok ne legyen közöttünk. Majd én mindenben segítek neki, és esetleg ő is nekem. Talán nem kellett volna mindenbe beavatni? Nem tudom. Még a munkahelyi problémáimat is elmondtam.

Eleinte ő is beszámolt mindenről, majd szép lassacskán elhallgatott. Nem tudom, hogy mikor, nem is vettem észre mindjárt. Akkortájt rengeteg gondom-bajom volt, sokat túlóráztam, későn tudtam hazajönni, fáradt voltam. Nem is tudom. Egyszer csak rádöbbentem, hogy a lányom messze került tőlem.

Első szerelem? Örülnék, ha az lenne. Rég' túl van rajta. Arról még tudtam. Ez már a sokadik szerelem, vagy nem is szerelem. Későn jár haza, talán csavarog, fiúzik, nem is tudom, mit csinál. Néha már rémeket látok...

És hazudik, hazudik! A múltkor is azt mondta, hogy az osztállyal

színházban voltak. Esti előadáson, azért ért haza tízre. Én aztán megkérdeztem Anna nénitől, az osztályfőnökétől, hogy miért nem íratta be az üzenőbe vagy az ellenőrzőbe, és miért kell esti előadásra menni? Persze, nem voltak színházban. A lányom hisztizett, hogy lejárattam az osztály előtt. Azzal fenyegetett, hogy megszökik. Hová mennél? — kérdeztem tőle. Azt vágta vissza, hogy van hová, van, aki befogadja. Van, aki etetné, ruházná. Nem mondta meg, hogy ki az. Azt sem mondja meg, hogy hol, kinél, kikkel jár össze. Hol van már a köztünk levő régi barátság, az őszinteség?... Amikor faggattam, hogy mit csinál, csak a vállát vonogatta. Mondtam neki, el tudom képzelni... De végig sem hagyta mondani, a fejemhez vágta, szegényes ahhoz az én fantáziám, hogy elképzeljem... Mondja meg: mit tegyek?!

A SZOMSZÉDASSZONY

— Mondhatnák, hogy semmi közöm hozzá, ez az ő magánügyük. Mondták is már. A múltkor a folyosón szóltam a fiatalasszonynak, Ilonkának... Régen átjárt hozzánk, de most már csak a folyosón vagy az utcán, a boltban találkozunk. Szóval, mondtam neki, hogy legalább a gyerekekre legyenek tekintettel. Ne öljék egymást, inkább váljanak el, csak ne a gyerekek előtt csinálják. És ne bántsák azokat az ártatlan gyerekeket...

Csak annyit válaszolt, hogy ne ártsam bele magam. De én hallgatni sem bírom. Olyan vékonyak ezek a falak, hogy minden áthallatszik. Itt sírdogálok, amikor hallom, hogy azt a csöpp kislányt hogyan egrecérozzák... No, hogy aztán mi történt. Ilona elmondta a férjének, hogy én szóltam neki. Veszekedés közben, csak úgy megmondta. Az meg mindjárt átrohant hozzánk. Szegény beteg uram mondta is, hogy ne engedjem be, de az csak verte az ajtót. Ököllel. Ahogy beengedtem, ott az ajtóban elkezdett üvöltözni, fenyegetni. Mindennek elmondott. A felesége meg kiállt az ő ajtajukba és biztatta.

Így megy ez már hónapok óta. Istenem, hogy mi lett belőlük. Egymást gyalázzák, gyanúsítják. Mocskosul beszélnek. Ordítoznak. Verekednek. Aztán kibékülnek, egy nap szünet következik, még isznak is együtt, hallani mindent, majd újrakezdik.

Az apjuk most változtatott munkahelyet. Az előző helyéről el kellett jönnie, a részegeskedés miatt. A jogosítványát is elvették. A fiatalasszony munkahelyén sincs minden rendben, és ha így folytatódik, még nagyobb bajok lesznek.

Miért nem avatkozik bele a hatóság? Vagy ki intézkedjen? Én már szólni sem igen merek, mert képesek még ketten nekemjönni... De valaki segítsen már végre!

Szente Pál

Fotó: Szalay—Wagner

PÁLYÁZAT

A Magyar Vöröskereszt és a Pajtás szerkesztősége pályázatot hirdet a káros szenvedélyek megelőzésére, a lehetséges segítségnyújtásra. A pályázaton részt vehetnek a 10–16 éves fiatalok, egyénileg vagy csoportosan elkészített pályaművekkel. A pályázók írják meg a veszélyeztetett gyerekekkel, a már gyermekkorban is jelentkező káros szenvedélyekkel kapcsolatos tapasztalataikat, a megelőzésre és a segítségre vonatkozó javaslataikat.

Az írások műfaja lehet napló, levél, fogalmazás, társadalomrajz, novella. Küldhetitek névvel vagy jeligével. (Aki nem akarja, hogy a neve nyilvánosságra kerüljön, az válasszon jeligét! Nevét és lakcímét ebben az esetben is közölje, a bíráló bizottság azonban azt még a díjkiosztáskor sem hozza nyilvánosságra.)

Az öt legjobb pályamű szerzője (vagy szerzői kollektívája) 2–2 ezer forint értékű vásárlási utalványt, további tíz pályázó egyéves Pajtás-előfizetést kap.

A pályázatokat 1984. június 30-ig lehet beküldeni a Pajtás címére (Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397). A borítékra írjátok rá: „SEGÍTSETEK! – pályázat". A legjobb írásokat a lap hasábjain sorozatban közöljük. Az eredményhirdetés a Pajtás 1984. szeptember 20-i számában jelenik meg.

A „TÚLVILÁG" TÖRTÉNETE (5.)

ÉGI HÁBORÚK FÖLDI FEGYVEREKKEL

„A túlvilág" története természetesen ezen a világon játszódik, méghozzá szorosan összefonódva a valóságos történelemmel. Mert egyrészt ez a valóságos történelem hozta létre, másrészt a túlvilág története igen erőteljesen befolyásolta a valódi történelem alakulását.

Egy ideig úgy tűnt, hogy az „isteni polgárok" által lakott „isteni államok" kialakulásával lezárul a túlvilág története. Hiszen a világot olyan szigorú rend irányítja, amely alól még az istenek sem vonhatják ki magukat. Ez a rend egyszer és mindenkorra kijelöli az istenek feladatát és hatáskörét, sőt nagyon sok esetben még az állandó tartózkodási helyüket is. Hádész, az alvilág istene például sohasem hagyhatja el komor „munkahelyét", hogy legalább időnként néhány gondtalan órát töltsön az Olümposz „jobb köreiben" és Poszeidónnak sem lehetett valami „isteni" élete a tengerek mélyén, ahová szerepe örökre odakötötte.

Mármost, ha az istenek helye és szerepe ennyire meghatározott és megváltoztathatatlan a túlvilági társadalomban, sokkal inkább meghatározott és megváltoztathatatlan a valóságos társadalom valóságos tagjainak helye és szerepe itt a földön. És ha ez ellen a rend ellen az istenek sem tehetnek semmit, hogyan vetemedhetne ilyesmire az egyszerű földi halandó?

Ezt a hitet természetesen az uralkodók és a fölbirtokos arisztokrácia erősítette a legbuzgóbban, hiszen számukra az adott társadalmi berendezkedés nagyon is megfelelt. Ezért az istenállam története elrettentő példákkal is szolgált azok részére, akik mindezek ellenére netán a lázadás gondolatát forgatták a fejükben. Hogy a görög mitológiánál maradjunk, ilyen elrettentő példa Prométheusznak, a lázadó titánnak a története. Ő volt az, aki a mítosz tanítása szerint ellopta az istenektől a tüzet az emberek számára és megtanította őket a különböző mesterségekre. Ezért a tettéért persze keservesen meg kellett bűnhődnie. Zeusz parancsára a Kaukázus szikláihoz láncolták, ahol az idők végezetéig tűrnie kell, hogy keselyűk tépjék a testét.

Mert igen súlyos volt az ő vétke. Arra tanítani az egyszerű embereket — földműveseket, kézműveseket, kereskedőket stb. —, hogy különböző mesterségek révén a maguk erejéből is boldogulhatnak, sőt szembeszállhatnak mindenféle égi és földi zsarnoksággal... ki hallott már ilyet?

*

A „túlvilág" története tehát befejezettnek látszott és minden bizonnyal le is zárult volna, ha nem kötődne ezer szállal a valóságos történelemhez. De mivel kötődik, és mi-

vel a valóságos történelem nem ismer örökre elintézett és befejezett dolgokat, nem ismeri az *abszolút mozdulatlanságot*, így az istenek állama sem bizonyult örökéletűnek.

Az egyes nemzetségek, törzsek, városállamok egyenlőtlen fejlődése azt eredményezte, hogy a gazdaságilag és katonailag erősebbek — békés vagy fegyveres eszközökkel — kezdték kiterjeszteni hatalmukat a többiekre is. Létrejöttek az erős központi irányítás alatt álló ókori birodalmak, melyekben a hatalom egyetlen uralkodó kezében összpontosult.

Ez a történelmi helyzet páratlan „érvényesülési lehetőséget" nyitott egyes istenek előtt. A legyőzöttek ugyanis nemcsak gazdaságilag és politikailag váltak alárendeltté a győztessel szemben, hanem saját „túlviláguk" isteneit és mítoszait is elveszítették. A legerősebb nemzetségek, törzsek és városállamok hatalma a „túlvilágra" is kiterjedt, isteneik egy csapásra mindenhatóvá, *az egyetlen igaz istenné váltak.*

Ez a folyamat igen látványosan jelentkezik Hammurapi Óbabiloni Birodalmának történetében. Hammurapi egy kisebb városállam, Bábel királya volt. A város egy Marduk istent tisztelt, mint ahogy a többi kisázsiai városállamnak is megvolt a maga istene. Amikor azonban Hammurapi az i. e. VII. században megalapította az Óbabiloni Birodalmat, Bábel egyszeriben e birodalom fővárosa, Marduk pedig az összes többi isten királya lett. Vagyis ugyanúgy magához ragadta az uralmat az égben, mint Hammurapi a földön.

Hasonlóképpen nyomon követhető *az egyistenhit* — a monoteizmus — kialakulásának szoros összefüggése a valóságos történelem hatalmi harcaival az ókori Egyiptom vallásában. Az egységes Egyiptomi Birodalom létrehozására irányuló erőfeszítésekkel párhuzamosan a „túlvilágon" is megindult a harc az istenek között a korlátlan hatalom megszerzéséért. És ahogyan a földön egymást váltották az uralkodók az erőviszonyok pillanatnyi helyzetének megfelelően, úgy váltották egymást az égben is az istenek istenei. Amikor a birodalom fővárosa Memphis lett, egész Egyiptom főistenévé a memphisi Ptah emelkedett. Később Héliopolisz vette át a vezető szerepet és Ptah égi uralmának ezzel „befellegzett". Helyére Ré, a héliopoliszi napisten lépett. Egészen addig, amíg el nem következett Théba nagy korszaka. Mert amint ez a város lett a birodalom központja, Ámon, a thébaiak istene foglalta el az égi trónust.

A „túlvilág" történetének ez az újabb fejezete persze megint csak hatással volt a valóságos történelemre. Tudniillik, az egyetlen igaz istenbe vetett hit nagyszerű alapot, mintegy *égi igazolást* jelentett újabb területek elfoglalásához, leigázásához.

Az egyetlen igaz hit terjesztésének kötelessége nagyon is földi célokat szolgált: erkölcsi támogatást nyújtott az egyre nagyobb étvágyú birodalmak hódító háborúihoz.

Cser Gábor

HÍRMONDÓ FOTÓK

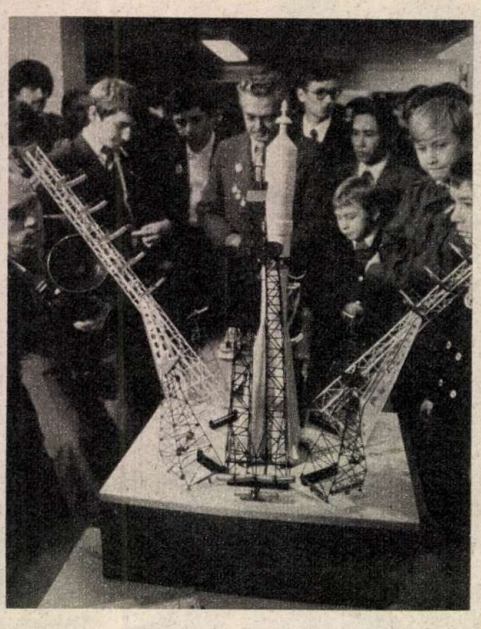

Arról mondanak hírt, hogy a Szovjetunióban hogyan töltik el szabad idejüket a gyerekek. Mindenki megtalálja a számára legérdekesebb elfoglaltságot az ifjúsági és úttörőházakban. A sportegyesületekben is, mindenütt működnek gyerekcsoportok, az utánpótlás biztosítására.

Az indulásra kész rakéta a hetedikes Igor Jaszkov alkotása. Tagaurogból hozta magával a Kis Interkozmosz vetélkedőre. ● Ki ne játszana szívesen abban a jégkorongcsapatban, ahol a híres Tretyak az edző? ● A moszkvai 875. számú iskola földrajztermének egyik falát megkapták a gyerekek, csináljanak vele, amit akarnak. Mozaikból moszkvai látképet készítettek.

AZ A BIZONYOS SÖTÉT VEREM...

amelybe élete során legalább egyszer mindenki beleesik, meglehetősen lírai névre hallgat. Úgy hívják: szerelem.

Persze vannak ennek a veremnek egyéb különös tulajdonságai is. Például nem is minden esetben olyan sötét. Ilyen esetnek számít az, ha történetesen ketten egyszerre esnek bele. A verem egyszeriben az Ígéretek Völgyévé változik, ahol minden csupa ragyogás, az ember néhány centivel a talaj felett jár, és még azt sem bánja túlságosan, ha netán a kedvenc együttese feloszlik.

Valójában persze a verem verem marad. A külvilág ilyenkor is eltűnik, mert Rajta kívül kizárólag színes, szivárványos ködöket látsz. Ez a látvány azonban mégiscsak szórakoztatóbb a komor sötétségnél, ami akkor borul az emberre, amikor egyedül zuhan a verem mélységes fenekére. Az ilyen egyed lelkében szilaj ördögök csatáznak, és számára még az sem nyújt vigaszt, ha a kedvenc együt-